

A close-up photograph of a hand moving a black chess king piece on a white board. The hand is positioned at the top left, with the index finger touching the top of the king piece. The king piece is tilted, and its shadow is cast on the board. The background is a blurred indoor setting with a window.

TRENDS

IN ACCOUNTANCY

2017-2018

accountant

Mercedes-Benz Business Solutions. De oplossing voor zakelijk rijden.

Mercedes-Benz introduceert Business Solutions uitvoeringen met aantrekkelijke fiscale waarden. Met een zeer rijke standaarduitrusting die perfect aansluit op de wensen van de zakelijke rijder. Deze is zo compleet dat alleen nog de kleur, het comfort verhogende Plus pakket en/of de sportieve AMG Line gekozen hoeft te worden. Op mercedes-benz.nl vindt u per model een uitgebreide uitleg over de specifieke eigenschappen. De A-, B-, C- en E-Klasse, CLA Coupé, CLA Shooting Brake, GLA, GLC én GLC Coupé zijn leverbaar als Business Solution.

Mercedes-Benz
The best or nothing.

ARMUC
DESIGN

Gecombineerd verbruik: 3,9 - 6,3 l/100 km, 25,6 - 15,9 km/l. CO₂-uitstoot: 99 - 149 g/km (NEDC).
Voor officiële dealeradressen, kosten en leveringsvoorwaarden, zie mercedes-benz.nl.

Ongekend efficiënt administraties verwerken

Xtra Accountant
40 administraties
57,- per maand

Wil jij ook?

- ✓ Naadloze maatwerk samenwerking tussen ondernemer en accountant
- ✓ Van ZZP tot productiebedrijf: klanten kunnen in Minox doorgroeien
- ✓ Koppelingen met banken, ERP, salaris- en rapportagepakketten, kassa's en webshops
- ✓ Scherpe en transparante prijzen zonder verrassingen achteraf
- ✓ Een innovatief 100% cloud boekhoudpakket voor finance professionals
- ✓ Een deskundige customer support; telefonisch direct bereikbaar
- ✓ Aansluiten bij 500+ accountants- en administratiekantoren
- ✓ Een ervaren partner die sinds 1983 luistert en meedenkt

Nieuwsgierig: 085 0643060

Xtra Accountant

- Bankenkoppelingen: ABN Amro, ING, Rabobank, Deutsche Bank en bunq (realtime!)
- Bizcuit app: facturen scannen en betalen met je vingerafdruk
- Scan & Herken en UBL
- Uitgebreid factureren
- Vaste activa
- Vreemde valuta
- Budgettering
- Uitgebreide financiële rapportage
- Cumulatief herkende BTW-aangifte
- Automatische saldering in de beginbalans (BTW, kapitaalrekeningen)

**Pro Accountant: Gebruiken jouw klanten zelf Minox (vanaf 7,50 per maand)?
Dan werk jij gratis met Minox!**

INHOUD

Voorwoord	7
VERANDERING IN DE CONTROLEPRAKTIJK Geert Dekker	9
OP ZOEK NAAR GOEDE MENSEN Marc Schweppe en Björn Remmerswaal	17
CIJFERS EN DATA ACCOUNTANTSBEROEP	21
1. Omzet branche	23
2. Top 30 accountantskantoren	25
3. Fusies en overnames van accountantskantoren	28
4. Controlemarkt (semi-)publieke sector	30
5. AFM-vergunningen	43
6. Arbeidsmarkt	44
7. Beloning vrouwelijke aib'ers	45
8. Raad voor Toezicht	46
9. Top 30 accountantskantoren internationaal	48
10. Europese auditmarkt	50
11. Ledenaantallen NBA	53
12. Onrechtmatig titelgebruik	55
13. Klachtencommissie NBA	56
14. Tuchtrect	60
15. Wwft-meldingen	62
Colofon	66
Adverteerdersindex	66

Opleiding NLP voor Accountants

Van adviseur naar vertrouwenspersoon

www.nbaopleidingen.nl

Versterk uw daadkracht! Dat leidt tot meer tevreden klanten, collega's en medewerkers.

De volgende thema's worden behandeld:

- Non verbale communicatie
- Overtuigen
- Bewustwording van de eigen communicatie
- Effectieve groepscommunicatie
- Vergroten van uw probleemoplossend vermogen: het uitbreiden van uw positie als vertrouwenspersoon
- Creëren van een productieve setting

Opleidingen

NBA

Startdatum: Woensdag 9 mei 2018

Tijd: 09.30 - 16.30 uur

Locatie: Baarn

Prijs leden / niet leden: € 2.500

Meer info: www.nbaopleidingen.nl

VOORWOORD

'De klant is geen koning meer'; een opmerkelijk statement in het gelijknamige artikel over veranderingen in de controlepraktijk. Journalist Geert Dekker sprak daarvoor met audit-verantwoordelijken, partners en junior- en senior-managers bij grote accountantsorganisaties. Die organisaties hebben de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in hun kwaliteitsprogramma's, als reactie op kritische rapporten van toezichthouder Autoriteit Financiële Markten (AFM) en de door de sector zelf ingestelde Monitoring Commissie Accountancy.

Controles kosten anno nu meer tijd en geld, teams worden groter, partners moeten nauwer betrokken zijn bij de eigenlijke controlewerkzaamheden, spelregels zijn strikter geworden. Dat moet resulteren in betere rapportcijfers bij het toetsen van de controlekwaliteit. Sommige spelers wachten die toetsing van de AFM niet af en leveren hun vergunning voor het verrichten van wettelijke controles liever in. Inmiddels is het aantal vergunninghoudende accountantskantoren in ons land gedaald tot onder de driehonderd.

Ondertussen verandert het werk ook inhoudelijk. Investerings in digitale systemen en in ict-kennis worden zichtbaar. Controleteams zijn diverser samengesteld, met meer ict-specialisten. Maar voldoende goede mensen vinden wordt tegelijk steeds meer een uitdaging, ook voor de grote werkgevers. En mensen vasthouden vraagt om bijzondere inspanningen. De accountancy kampt met een flink tekort aan geschikte medewerkers.

In sommige markten zijn de gevolgen van dat capaciteitstekort in korte tijd zeer merkbaar geworden. Grote spelers trekken zich terug uit de gemeentemarkt, bij woningcorporaties, onderwijs- en zorginstellingen. Grenzen aan de bezetting, in combinatie met zwaardere kwaliteitseisen, dwingen tot keuzes maken. En niet alle marktpartijen hebben de wil of de financiële ruimte om meer te betalen voor hoogwaardige controle door een grote accountantsorganisatie. Dus verandert bijvoorbeeld de gemeentemarkt zeer zichtbaar, zoals ook in dit trendboekje te zien is. Nieuwe aanbieders en kleinere spelers nemen het werk van terugtrekkende grote partijen over. Of dat allemaal gaat werken, dat zal de tijd leren.

Ondertussen is er als gezegd, nog duidelijker dan in voorgaande jaren, werk in overvloed in het accountantsberoep. De werknemer in spe kan kiezen, werkgevers moeten flink hun best doen. En dat is in het verleden wel eens anders geweest.

Veel leesplezier met dit vertrouwde overzicht van de ontwikkelingen rondom het accountantsberoep en de beroepsorganisatie.

Marc Schweppe
hoofdredacteur Accountant/Accountant.nl

Nu beschikbaar

App voor Android en iOS €29,99
Boek plus GRATIS App €75

Meer informatie en bestellen www.nba.nl/HRA2018

'De klant is geen koning meer'

Spraakmakende incidenten in de media. Kritische rapporten van de toezichhouder. Een politieke oproep om verandering. Als reactie op het verlies van vertrouwen presenteerde het accountantsberoep de afgelopen jaren veel plannen, rapporten en maatregelen. Wat is daarvan het resultaat? Wat doet de controlerend accountant nu anders dan voorheen?

Geert Dekker

Sinds eind 2006 staat het accountantsberoep onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Sindsdien concludeerde de toezichthouder in meerdere onderzoeken dat (te) veel controles gebreken vertonen. Voornaamste tekortkoming: accountants verzamelen niet genoeg controleinformatie om goed te kunnen bepalen of de jaarrekening klopt. Meer specifiek: in het dossier dat ze moeten bijhouden over de controle leggen ze onvoldoende vast hoe ze tot hun oordelen komen. Dat moest anders.

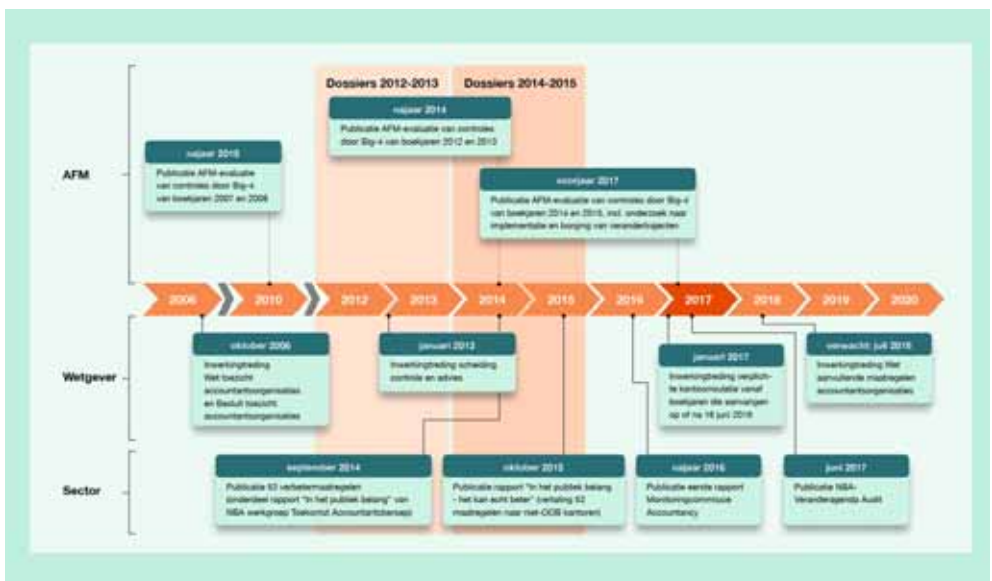
DE AUDIT-VERANTWOORDELIJKEN

Inmiddels wordt, zo stellen de audit-verantwoordelijken bij de grote kantoren, volop geïnvesteerd in de kwaliteit van de controle. Maar een open cultuur creëren, noodzakelijk om tot verbetering te komen, is makkelijker gezegd dan gedaan. "Eigen beroepsregels, een besloten cultuur, in zichzelf gekeerdheid. Daardoor stonden we te lang niet open voor verbetering", aldus Ad van Gils, voorzitter van de accountantstak van PwC.

Aan controleopdrachten worden inmiddels meer uren besteed: 25 tot 40 procent meer. De betrokkenheid van de partners bij de controles is opgevoerd. Digitalisering wordt ingezet om fouten op te sporen. Controleteams zijn groter opgezet en plannings zijn ruimer. Controles worden daarmee duurder en dus wordt er soms afscheid genomen van opdrachtgevers. "Het rendement op een controleopdracht en de vraag wat er nodig is om de kwaliteit van die controle te garanderen, hebben we uit elkaar gehaald", stelt Egbert Eeftink, Head of Audit bij KPMG. "Sturen op rendement is een verkeerde insteek als je dergelijk belangrijk werk moet verrichten. Dat gebeurt nu niet meer. Kwaliteit komt nu altijd eerst."

Kwaliteit is ook centraal komen te staan in beoordeling en beloning van accountants. Daarbij gaat het niet alleen om de kwaliteit van de controles zelf, maar ook over inzet, coaching en ondersteuning van collega's en tijd die gestoken wordt in training en opleiding.

Overzicht initiatieven van AFM, wetgever en accountantsberoep zelf

"Kwaliteit is nu niet een onderdeel van een goede beoordeling, maar een voorwaarde voor een goede beoordeling", meent Rob Lelieveld, voorzitter van EY Accountants.

De eisen die toezichthouder AFM stelt aan een dossier zijn het nieuwe minimum, verwar dat niet met compliancegericht controleren, aldus Eeftink. "Het doel is een audit van hoge kwaliteit, het doel is niet het minimaliseren van compliancerisico's." Ook volgens Bert Albers, Managing Partner Audit & Assurance van Deloitte, is compliance niet de norm: "intern leggen we de lat hoger." Een aantal kantoren heeft het inspectie-arsenaal uitgebreid met 'real time reviews'. "Ervaren collega's monitoren het dossier nog tijdens de controle en kunnen zo nodig door coaching bijsturen", aldus Van Gils (PwC). Eeftink (KPMG) noemt als voorbeeld het aantal

'Sturen op rendement is een verkeerde insteek als je dergelijk belangrijk werk moet verrichten. Dat gebeurt nu niet meer.'

uren dat de partner aan de controle besteedt. "Uit onderzoek blijkt dat een belangrijke variabele voor kwaliteit te zijn. Zien we tijdens een controle al dat dit aantal uren achterblijft bij wat verwacht mag worden, dan kunnen we tijdig ingrijpen."

Meer mensen, meer uren, meer automatisering, anders belonen, meer reviews: al die maatregelen hebben geen effect als ze niet landen in een bedrijfs- en beroeps cultuur die open staat voor verandering. "Uit ons cultuuronderzoek onder medewerkers, dat we tegenwoordig continu

uitvoeren, blijkt dat we daarin nog verder moeten verbeteren", zegt Lelieveld (EY). De andere grote kantoren hebben precies dezelfde ervaring. Openheid, transparantie, dialoog, tegenspraak, discussie: jongere medewerkers gaan daar makkelijker in mee dan de oudere. "Zij gaan ook in andere opzichten voorop in het veranderingsproces", stelt Albers (Deloitte). "Het is nu vooral 'the tone in the middle' waarop wij ons richten."

DE PARTNERS

Misschien is 'cultuur' wel de hoofdzaak, zou de conclusie kunnen zijn uit gesprekken met partners. Tot enkele jaren geleden plande Michel de Graaf, partner bij Baker Tilly Berk, de controleopdracht samen met de manager. "Nu doen we dat met het hele team, waarbij iedereen zijn zegje doet. In ieder geval: dat hoop je. Kan het anders? Kan het beter? Elk idee daarover is welkom en elk idee bespreken

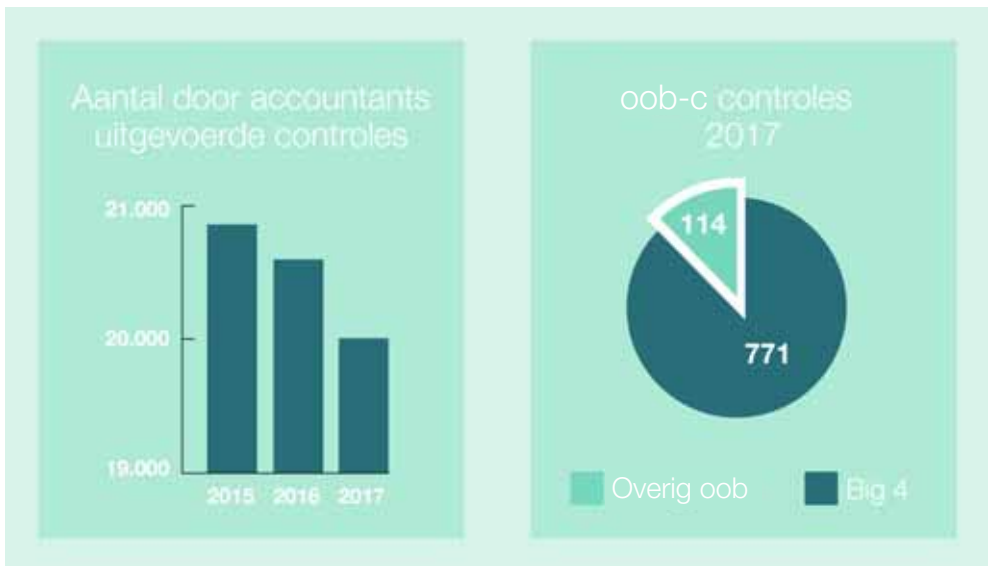
we. Waarom? Omdat je zo een beter resultaat bereikt dan in je eentje."

Dat hameren op open communicatie, het toelaten van de inbreng van anderen, is het grote verschil met voorheen, vindt Johan Schrumpf, partner bij KPMG. Dat verschil ziet hij terug in zijn dagelijkse werk, maar ook in de regels van de organisatie, bijvoorbeeld ten aanzien van beoordeling en beloning. "In ons dagelijks werk schieten we elkaar nu veel meer aan: wat denk jij daar nu van?" Vroeger was om hulp vragen een teken van kwetsbaarheid, meent hij. "Dan kon je het blijkbaar niet alleen af. Dat is gekeerd."

In veel gevallen leren analyses dat het verdwijnen van controlekwaliteit uit de focus van accountantsorganisaties leidde tot een gebrek aan reflectie op die kwaliteit. De vraag 'doen we wel het juiste?' werd te weinig gesteld.

Aantal accountantscontroles (bron: AFM)

Die vraag staat nu bovenaan de agenda van accountantsorganisaties. Hebben de accountants met betrekking tot een post voldoende en geschikte controleinformatie verzameld? En hebben ze de overwegingen bij de keuzes die ze daarbij maken voldoende vastgelegd in het dossier?

Sommige dossiereisen vinden accountants zo vanzelfsprekend of omslachtig dat die geregeld ter discussie worden gesteld in het team.

"Dan is het zaak je telkens af te vragen wat de bijdrage ervan is aan de kwaliteit", zegt De Graaf (Baker Tilly Berk). Een harde normering ontbreekt. "Aan de ene kant is dat goed, het blijft toch een vak van zelf logisch nadenken, aan de andere kant is dat lastig. Want waar houdt het op?"

Beter controleren, beter vastleggen: het kost allemaal meer tijd en meer geld. Er zijn weinig accountantsorganisaties die dat nog niet praktisch vertaald hebben in het ruimer plannen van opdrachten. Ook dat heeft gevolgen voor het dagelijks werk. Ruimer plannen begint al bij de acceptatie van klanten,

stelt Pieterjan Kazen, partner bij Borrie. "Wij accepteren geen klanten meer als we daar niet de bezetting voor hebben".

Al met al moet dat leiden tot minder werkdruk en dus een betere kwaliteit. Ook wijzigingen in beoordelings- en beloningscriteria hebben datzelfde doel. Maar voor alles: anders met elkaar omgaan. Vraag jonge accountants en

'In ons dagelijks werk schieten we elkaar nu veel meer aan: wat denk jij daar nu van?'

(senior-)managers bij oob-kantoren wat hen het meeste treft in het veranderingsproces in hun organisatie en ze benadrukken bijna allemaal de wijze waarop ze met elkaar zijn gaan praten en discussiëren. Over alles.

DE MANAGERS

Martijn de Jong, senior manager bij EY, is er uitgesproken over: "Mensen doen hun

mond open als ze denken 'klopt dit wel?'. Voorheen werd ook gezegd dat je dat moest doen, maar als dat niet gebeurde was het ook goed. Nu wordt het nadrukkelijk gewaardeerd en nu weet je dat er ook geluisterd wordt."

Jardi Jansma, supervisor bij Baker Tilly Berk, merkt het aan kleine dingen. "Voorheen kreeg je een mailtje met de opmerkingen die de manager of partner had bij het dossier. Nu komen ze naar je toe: zullen we er samen even doorheen lopen?" En hij merkt het aan 'grote dingen'. "We discussiëren over de vraag

'Toen ik begon werd mij verteld: kijk maar hoe we het vorig jaar deden en doe dat nu weer. Dat is nu heel anders.'

waarom we controleren zoals we controleren. Toen ik begon werd mij verteld: kijk maar hoe we het vorig jaar deden en doe dat nu weer. Dat is nu heel anders. Als er vragen zijn over vaktechnische punten, duiken we er inhoudelijk in."

Dat signaleert ook Tom Davina, manager bij KPMG. "We grijpen nu voortdurend terug op de methodologie, op de handboeken en de standaarden. Het gevolg is ook dat we consistent controleren. Vroeger waren er verschillen tussen teams, omdat die geleid werden door verschillende mensen. Die hadden allemaal zo hun opvattingen over wat een goede controle was en daar hield je je dan aan."

De organisatie is gekeerd, vindt Usman Khan, assistent-manager bij PwC. Hij kan zich nog trainingen herinneren over kwaliteitsissues, maar terug op de werkvloer ging het dan weer over het budget. Dat is weg. "De tegenstellingen zijn eruit. Natuurlijk kunnen we nog discussiëren

over het aantal uren dat we aan de controle besteed hebben: waren we overal en altijd efficiënt? Maar het gaat nu eerst en vooral om de kwaliteit van de controle."

Marjolein van Dijk, senior bij KPMG, is vooral te spreken over de toegenomen betrokkenheid van de partner bij de controle. "Hij komt sparren, hij loopt een dag mee bij de klant, hij reserveert tijd voor het team. Ik vind dat ook een vorm van waardering voor het team. In ieder geval leer ik er ontzettend veel van."

Ook Ingrid van Delft, senior manager bij Mazars, vindt dat partners en bestuurders meer betrokken zijn. Niet alleen bij de controle overigens. Zo houdt Mazars bijvoorbeeld eens per jaar 'reversed round tables', feedback-gesprekken met leidinggevenden, onder begeleiding van HR-medewerkers. "Die gesprekken maken onderdeel uit van een beoordelings- en ontwikkelingsbeleid dat meer dan voorheen gericht is op coaching en begeleiding", aldus Van Delft.

Bij Baker Tilly Berk is de beoordeling "veel breder geworden", zegt Jansma. "Waarbij er meer gestuurd wordt op kwaliteit. Je maakt eerst een self assessment, de partner en manager vullen die aan en vervolgens heb je een gesprek waarin diep wordt ingegaan op je persoonlijke ontwikkeling: hoe ga je met klanten om, hoe communiceer je, ben je kritisch genoeg, laat je mensen dan toch in hun waarde? In de rol van accountant is dat een complex evenwicht."

CONTROLEAANPAK

De veranderingen in de controleaanpak zijn aanzienlijk. De wijze van documenteren, de manier waarop een dossier wordt opgebouwd, is grondig aangepast. Khan (PwC): "Je legt al de overwegingen vast die jou tot de conclusie hebben gebracht dat informatie juist en betrouwbaar is." Van Delft (Mazars): "Dat is

Top 10 bepalende factoren controlekwaliteit (Oorzakenanalyse, NBA, november 2017)

1. Stabiliteit van controleteam
2. Portefeuile-omvang en -samenstelling
3. Diversiteit en dynamiek team
4. Partner- en managementbetrokkenheid
5. Teamkennis (vaktechniek, cliënt/sectorkennis)
6. Professioneel-kritische houding ter attentie van benodigde werkzaamheden
7. Procesmanagement
8. Voeren van robuuste dialoog
9. Kritische houding ter attentie van ingeschakelde experts
10. Volwassenheid gecontroleerde organisatie

behoorlijk uitgebreid. Bij wijze van spreken moet een leek uiteindelijk kunnen worden meegenomen door het dossier."

Naast de verslaglegging verandert ook de manier van controleren zelf. Annelot Kosman, junior manager bij Mazars: "We zijn steeds meer aandacht gaan besteden aan de betrouwbaarheid van de informatie die we van de klant ontvangen. We moeten ons meer verdiepen in de herkomst van de informatie en in de vraag of die informatie geschikt is voor de doeleinden van de controle."

Dat kan behoorlijk ver gaan, blijkt uit een voorbeeld dat Davina (KPMG) geeft. "Soms heb je als accountant een print van een bankafschrift nodig. Iemand komt dat brengen. Maar dat is niet goed genoeg. De accountant wil weten dat die print uit het juiste systeem komt. Dus moet een lid van het controleteam meekijken bij het maken van die print."

De vraag 'wanneer is het genoeg?' komt dan wel eens op. Davina vindt dat in de laatste dagen voorafgaand aan het aftekenen wat meer ruimte zou moeten zijn om daarover na te denken. "Nu zijn die dagen vaak gevuld met het afvinken van allerlei lijstjes. Terwijl

dat eigenlijk een goed moment zou zijn om de dingen even te laten bezinken: even achterover leunen om met enige distantie en met meer overzicht na te denken over de vraag wat we er eigenlijk zelf van vinden: vinden we dat we goed gecontroleerd hebben?"

Met een ruimere planning en een verbeterde teambezetting proberen kantoren wel de druk van de deadlines te verminderen. Bovendien wordt er gewied in het klantenbestand. Dat moet ook druk van de ketel halen. Van Dijk (KPMG): "Toen ik hier kwam werken waren er veel meer klanten en veel meer verschillende klanten. De kwaliteit is ook in dat opzicht omhoog gegaan. En de teams worden beter bezet, omdat we minder klanten hebben."

Zo af en toe is dat nog een vreemde gewaarwording, vindt Khan. "De klant is geen koning meer." Een goede controle is immers de hoofdzaak. Als het goed is profiteert de klant daar volop van, maar: "Als we niet goed kunnen controleren, bijvoorbeeld omdat de klant zelf zijn processen niet op orde heeft, dan moeten we er van afzien."

Dit artikel is (in een langere versie) ook als drieluik gepubliceerd op Accountant.nl.

Finance in business

Cursussen voor accountants in business (RA/AA),
controllers en financials

Summer Schools 2018, drie keer anders!

Onze driedaagse Summer School voor ervaren financieel professionals is mateloos populair. Ontmoet vakgenoten en raak geïnspireerd door topdocenten in een mooi hotel in een prachtige omgeving! De Summer Schools zijn inhoudelijk verschillend. Kies wat het beste bij u past.

- **Summer School 'Internationaal'**
15 t/m 17 augustus | Hotel de Heerlijkheid in Ermelo
- **Summer School 'Mens en maatschappij'**
22 t/m 24 augustus | De Ruwenberg in Sint-Michielsgestel
- **Summer School 'Ik en mijn organisatie'**
29 t/m 31 augustus | Landgoed Duin en Kruidberg in Santpoort-Noord

Opleidingen

NBA

Meet informatie over de Summer School 2018?
Ga naar www.nbaopleidingen.nl

Op zoek naar goede mensen

Ondanks digitalisering van het traditionele handwerk zijn accountants momenteel niet aan te slepen. Het aantal vacatures stijgt en werknemers vasthouden vraagt extra inspanningen.

Marc Schweppe en Björn Remmerswaal

Accountantsorganisaties hebben de afgelopen jaren stevig geïnvesteerd in kwaliteit. Meer mensen en meer uren op een controle-opdracht, hogere partnerbetrokkenheid, meer interne reviews. Om het werk optimaal te kunnen doen zijn meer mensen nodig en wordt er tegelijk flink geïnvesteerd in digitalisering. Dat vraagt om meer ict-kennis in huis en om extra capaciteit in de controleteams.

Het aantal vacatures bij grote accountantskantoren stijgt hard en de kantoren hebben tegelijk moeite om jonge werknemers vast te houden, stelde de Telegraaf dit voorjaar. Er zouden honderden vacatures openstaan. Ook vacaturewebsite Adzuna bericht over een groeiend tekort aan accountants, waardoor vacatures langere tijd open blijven staan. Dat speelt overigens niet alleen in de accountancy, maar bij meerdere functies in de financiële sector. Het invullen van vacatures voor controllers en financiële medewerkers gaat beter dan die voor accountants en belastingadviseurs, aldus de vacaturesite. Meer dan de helft van de vacatures voor accountants is na drie maanden nog altijd niet vervuld. Dat is duidelijk langer dan het landelijk gemiddelde; in heel Nederland staat minder dan een kwart van de vacatures langer dan drie maanden open.

Recruitmentorganisatie Robert Walters verwacht voor 2018 een oplopend tekort aan financiële professionals, blijkt uit de jongste editie van zijn Salary Survey. Dat tekort is vooral voelbaar op 'junior- en midcarriëreniveau'. Volgens de recruiter zijn er de laatste jaren relatief weinig starters aangenomen. Dat betekent dat er gaten vallen als medewerkers op junior- en midden-niveau verder doorstromen.

De financiële regelgeving waaraan organisaties moeten voldoen wordt steeds uitgebreider en complexer. Dus zijn compliancespecialisten en andere financieel professionals, met kennis van data analytics en business intelligence, zeer

in trek. Waar vind je die? Het antwoord is niet zo moeilijk te bedenken: bij grote accountantsorganisaties. Jonge accountants, ict-ers en zij die daarvoor nog studeren krijgen er de kans om in de keuken van veel bedrijven te kijken. Opleidingen worden gefaciliteerd en accountancy geldt nog altijd als een brede leerschool, met veel mogelijkheden na het afronden ervan.

BALANS WERK EN PRIVÉ

Zoals een overstap naar het bedrijfsleven, stelt Robert Walters. De jonge generatie hecht minder aan zaken als een leaseauto, die jarenlang toch werd gezien als belangrijke secundaire arbeidsvoorwaarde. Anno nu kijken jonge professionals meer naar inhoudelijke uitdagingen en een gezonde werk-privébalans. Zeker in het controleseizoen is die balans bij accountants wat moeizaam. Lange dagen, veel werkdruk. Dus maken meer jonge financials na een aantal jaren de overstap naar het bedrijfsleven of de overheid. Want ook daar zijn het salaris en de ontwikkelingsmogelijkheden goed. Jongeren die toch in de accountancy willen blijven maken vaker de overstap naar een kleiner kantoor, aldus de recruiter. Daar zou het werk als leuker en afwisselender worden ervaren, onder meer vanwege een minder strikte scheiding tussen controle- en advieswerk.

Accountantsorganisaties moeten de jonge werknemer dus weer voor zich proberen te winnen. Functie-inhoud, organisatiecultuur en aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden spelen daarbij een rol.

Agnes Koops, partner bij PwC en directielid voor de accountantspraktijk, nuanceert het beeld van de recruiters. Ze erkent dat sprake is van een dynamische arbeidsmarkt met de nodige uitdagingen. "Wij anticiperen daarop met nieuwe startmogelijkheden voor pas afgestudeerden. Nieuw is onze Bachelor Academy, een traineeship voor pas afgestudeerden met een bredere bachelor opleiding, die op zoek zijn naar een afwisselende (eerste) baan en onze

teams ondersteunen bij controleopdrachten. Hiermee spreken we een hele nieuwe groep studenten aan."

PwC start vanaf september dit jaar bovendien met een Digital Academy, om universitaire studenten met een meer digitaal profiel of interessegebied aan te trekken op het snijvlak van financial- en IT-audit. Spannend, zegt Koops, "omdat deze groep studenten ons niet altijd als meest voor de hand liggende werkgever zag. Maar de uitdagingen die we hen op de werkvelden van bijvoorbeeld cyber en data kunnen bieden zijn juist heel aantrekkelijk".

'Meer dan de helft van de vacatures voor accountants is na drie maanden nog altijd niet vervuld.'

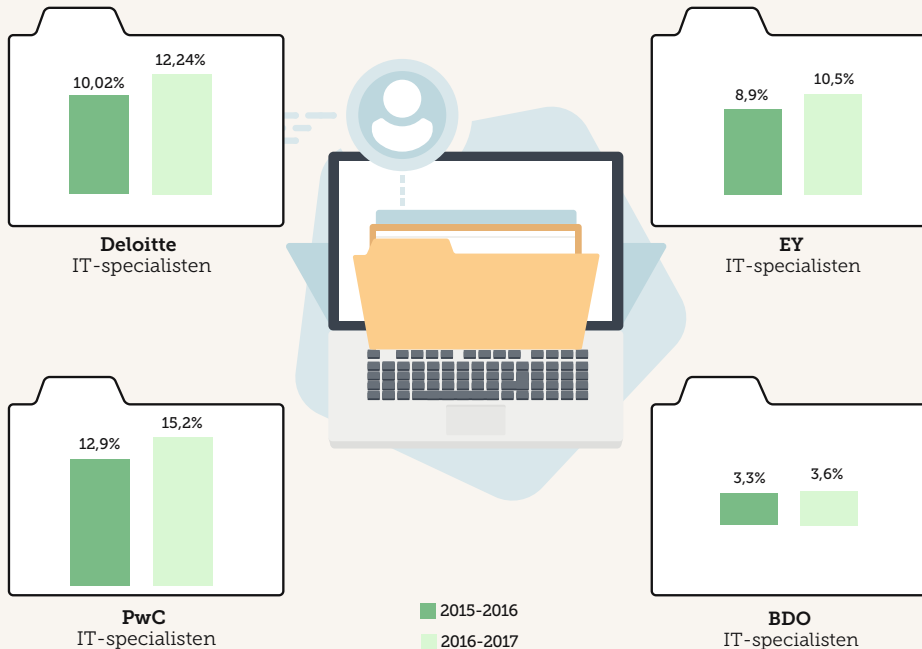
VERLOOP STABIEL

Het verloop onder jongere accountants is bij PwC stabiel en in lijn met het streefcijfer. Het verloop onder assurance-medewerkers met nul tot zes jaar werkervaring is in vergelijking met de belasting- of adviespraktijk vergelijkbaar of juist lager. Maar er staan wel flink wat vacatures open, want de kwaliteitsslag die het accountantsberoep maakt, vraagt om extra capaciteit.

"Binnen Assurance hebben wij inderdaad een groot aantal vacatures open staan, en zeker substantieel meer dan vorig jaar. Dat hangt nauw samen met de aantrekkelijke economie en onze behoefte aan verdere groei van onze formatie in het kader van onze kwaliteitsagenda." Volgens Koops investeert PwC flink in de omvang van de formatie en slaagt de firma daar goed in, mede door inzet van de eigen medewerkers als ambassadeurs. "Dit lopende boekjaar hebben wij al bijna honderd ervaren collega's aangetrokken."

Meer uren van IT-specialisten bij controle-opdrachten (percentage van het totaal, gemeten bij oob-controles)

De statements van recruitmentbureaus over een wat moeizame werk-privébalans bij jonge accountants herkent Koops wel. Het is geen

‘Dit lopende boekjaar hebben wij al bijna honderd ervaren collega’s aangetrokken.’

negen-tot-vijf-baan, benadrukt zij. "Werken bij PwC, zeker in combinatie met een vervolgstudie zoals de RA-opleiding, is voor starters zeker uitdagend en wennen. De overgang van student naar professional is relatief groot en wordt soms onderschat. Wij proberen hen hier zo goed mogelijk in te begeleiden, ook in

het maken van de juiste keuzes qua werk en privé." PwC'ers kunnen volgens Koops invloed uitoefenen op hun eigen werkdruk, op een manier die bij hen past. "We bieden daarvoor middelen als uitgebreide verlofmogelijkheden, tijdsmanagementtrainingen, bewustwordingscampagnes over voeding, ontspanning, bewegen, compensatie en balans."

Dat wordt gewaardeerd, blijkt uit intern onderzoek naar medewerkerstevredenheid. Accountancy blijft tegelijk een beroep met seizoenspatronen. "Maar we zien dit jaar een trend van dalende overuren en productiviteit. Daar sturen we ook nadrukkelijk op".

Cijfers en data accountantsberoep

Voor slimme accountants...

Los de puzzel op en win een jaar lang onbeperkt scannen en herkennen*

AANGIFTEN
ACCOUNTING
ARCHIEF
BETROUWBAAR
BOEKHOUDEN
CLOUD
DIGIPOORT
EFFICIENT
GECERTIFICEERD
INZICHT
KEURMERK
KWALITEIT
MOBILE-APP
OCR
OVERZICHT
PARTNER
RAPPORTAGES
~~ROBOTIC~~
SAMENWERKEN
SCAN & HERKEN
SCANS
UPLOAD
VOORRAAD

E-mail de oplossing vóór 30 juni aan: info@asperion.nl met de actiecode: NBAST

* Op deze actie zijn voorwaarden van toepassing. Deze vindt u op www.asperion.nl/puzzel-actievoorwaarden/

1

OMZET BRANCHE

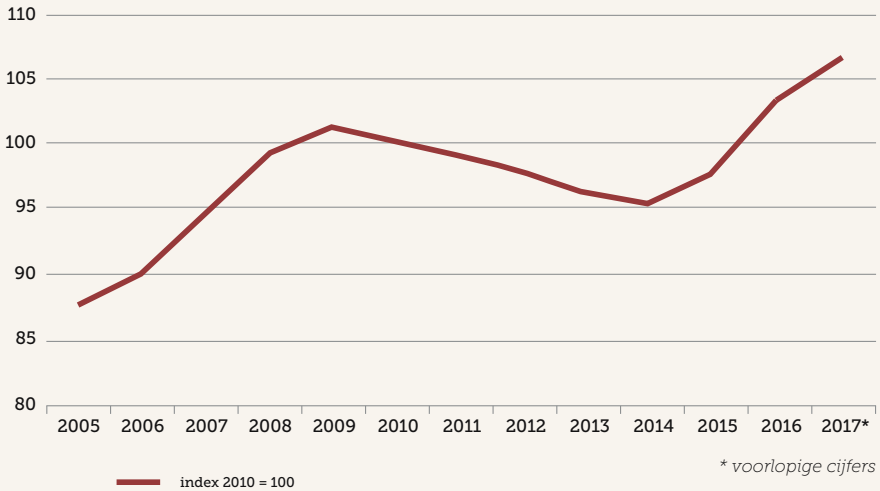
De groei van de Nederlandse economie in de afgelopen jaren zorgt ervoor dat ook de vraag naar zakelijke diensten toeneemt. In de accountancy en administratieve dienstverlening is over 2017 opnieuw groei te zien. De omzet steeg in 2017 met 3,1 procent ten opzichte van een jaar eerder. Daarmee stijgt de omzet in de branche nu drie jaar op rij, aldus het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Ondernemers in administratieve diensten waren in het vierde kwartaal van 2017 positief in hun verwachtingen: 43 procent voorziet een omzetsijging in het eerste kwartaal van 2018.

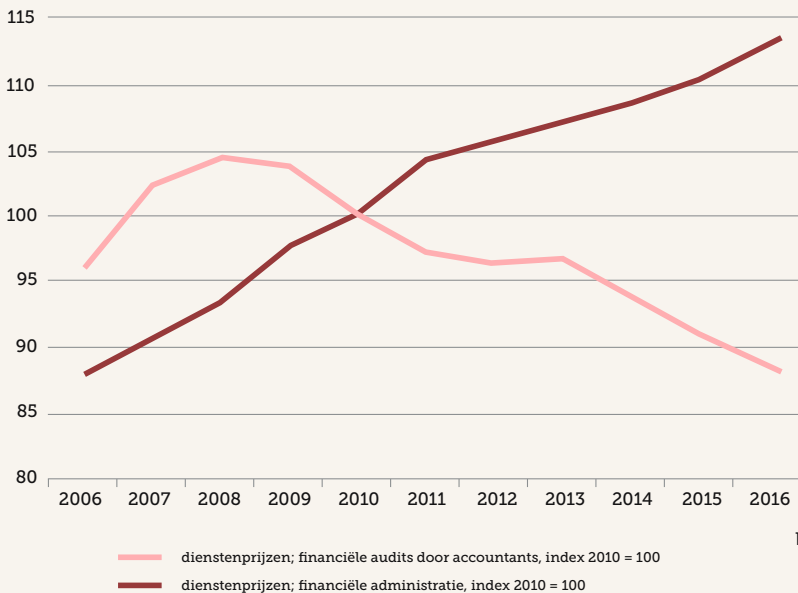
In 2017 gingen 25 administratief dienstverleners failliet; minder dan in 2015 en 2016, toen respectievelijk 48 en 39 bedrijven in de sector failliet gingen.

Omzetontwikkeling accountancy, administratie e.d.

bron: CBS

bron: CBS

2

TOP 30 ACCOUNTANTSKANTOREN

Jaarlijks publiceert adviesbureau Full Finance een lijst van de dertig grootste Nederlandse accountantskantoren. Arjen Schutte en Marcel Maassen van Full Finance constateren dat de totale omzet van deze kantoren (gebaseerd op de cijfers over 2016) weer op het niveau is terechtgekomen van 2009.

Met zestien procent was DRV de grootste groeier, onder andere door de overname van Stolk & Partners. Visser & Visser is met twaalf procent de grootste autonome groeier. Maar niet alle kantoren noteerden groei. Zo daalde de omzet bij Accon avm dit jaar wederom.

Schutte en Maassen concluderen dat fusies niet altijd succesvol zijn. Flynth heeft nu een omzet van 129 miljoen euro. De fusiepartners Flynth en Gibo waren in 2009 nog goed voor een gezamenlijke omzet van 180 miljoen euro. Maar de omzetsdaling van Flynth vlakt wel af. Nieuw in de lijst is Ruitenburg, dat op 1 januari 2016 ontstond uit een fusie van Ruitenburg, Kester & Partners en B&L.

De omzet per fte ligt bij tweederde van de kantoren inmiddels tegen de 120 duizend euro aan of gaat daar overheen. Op de middellange termijn zal de omzet per fte bij een full service-kantoor minimaal 120 tot 125 duizend euro mogen bedragen, aldus Schutte en Maassen. "Daarbij is de regio van vestiging ook een meebepalende factor. In de Randstad ligt dit kengetal wat hoger."

Grootste belemmering voor groei in de branche is de krappe arbeidsmarkt. Positief is volgens Full Finance wel dat de instroom bij de accountancyopleidingen en andere relevante (advies-)opleidingen toeneemt.

“Goed dat ik
naar Rousch
ben gegaan.
Zij weten wat
ik wil.”

Door een persoonlijke
aanpak de juiste
werkgever in de
accountancy of het
bedrijfsleven vinden.
Daar gaat het bij
Rousch om.

Rousch

Het beste carrière advies
voor Accountancy Professionals.

[rousch.nl](https://www.rousch.nl)

Top 30 accountantskantoren

		2016	
		omzet (€ mln)	fte's
1	Deloitte (2016/17)	814,0	5.047
2	EY (2016/17)	796,0	4.287
3	PwC (2016/17)	767,0	4.594
4	KPMG (2016/17)	622,0	* 3.015
5	BDO	249,9	2.207
6	Flynth	129,0	1.177
7	Accon avm	93,8	904
8	Baker Tilly Berk	90,7	656
9	Mazars (2015/16)	82,0	600
10	Alfa	72,5	751
11	De Jong & Laan	62,7	532
12	ABAB	57,1	610
13	Grant Thornton	48,5	365
14	DRV	46,5	406
15	Countus	43,6	447
16	Crowe Horwath Foederer	41,4	327
17	MTH	37,0	337
18	Witlox Van den Boomen **	34,5	277
19	Schipper Groep	32,0	293
20	Van Oers	29,2	250
21	HLB Van Daal & Partners	26,9	222
22	KroeseWevers	26,7	225
23	Koenen en Co	25,7	215
24	RSM Netherlands	25,6	205
25	Crop	22,8	190
26	Visser & Visser	21,4	194
27	PKF Wallast	21,1	140
28	Ruitenburg	19,5	159
29	Bol Accountants	16,8	125
30	Bentacera	16,7	176
	Totaal	4.372,6	28.933

* Exclusief KPMG Meijburg

** Exclusief advocaten en notarissen.

Bron: Top 30 accountantskantoren Full Finance/AccountancyVanmorgen (vanaf plaats 5). Van de big four-kantoren zijn de cijfers over 2016/17 opgenomen, die bij het verschijnen van de Top 30 van Full Finance nog niet beschikbaar waren.

3

FUSIES EN OVERNAMES VAN ACCOUNTANTSKANTOREN

In 2017 werden in de media 21 fusies en overnames in de accountantsmarkt aangekondigd, zeven meer dan een jaar eerder. Kleinere kantoren noemen uitbreiding van de dienstverlening, strengere wet- en regelgeving en schaalvergroting vaak als redenen om aansluiting te zoeken bij een grotere speler. Investerings in ict- en kwaliteitssystemen zijn zelfstandig niet meer op te brengen. Middelgrote accountantskantoren zien overnames onder andere als middel om de activiteiten uit breiden naar regio's waar zij nog niet of minder prominent aanwezig zijn.

De meest in het oog springende overname in 2017 was die van Ten Kate Huizinga door Mazars. Met de overname krijgt Mazars er ruim 170 medewerkers bij, verdeeld over vier vestigingen in Friesland, Gelderland en Overijssel. Dat brengt het personeelsbestand van Mazars op ruim negenhonderd. De omzet stijgt van 84 naar 100 miljoen. In 2018 staan geen nieuwe overnames op het programma, zo zei Mazars-bestuursvoorzitter Ton Tuinier tegenover Accountant.nl, "want de eenwording van beide organisaties vraagt onze volle aandacht".

Een kantoor dat naar eigen zeggen juist bewust kiest voor een kleiner niche-kantoor en niet meegaat in de consolidatiegolf "naar een steeds grotere, maar ook minder flexibele organisatie" is Maarschalk|Ligthart Accountants & Belastingadviseurs in Heemstede. Deze voormalige vestiging van Hurlings Nexia is per 1 januari 2018 verzelfstandigd. Het kantoor adviseert dga's, familievennootschappen en vermogende particulieren.

In de media aangekondigde fusies, overnames en samenwerkingen van Nederlandse accountantskantoren in 2017 en 2018 (tot met maart).

FUSIES EN OVERNAMES 2018

- ZAAM Accountants en Adviseurs sluit aan bij ETL Nederland
- Full Management Support sluit zich aan bij Flynth
- RSM neemt accountantskantoor Hoogland in Alkmaar over
- Vermetten in Waalwijk samengegaan met Hof Groep Accountants & Adviseurs onder de naam Hofgroep Vermetten
- Vermetten fuseert in Tilburg met ILC Groep / Het Rekenarsenaal tot ILC Vermetten
- Ontdekkraft Accountants en Adviseurs, Louer Accountancy en Van der Aa & Belderok Accountants samen verder als Ontdekkraft Accountants en Adviseurs

FUSIES EN OVERNAMES 2017

- Mazars neemt Ten Kate Huizinga over
- Baan & Van Horssen wordt als Baan Advies onderdeel van Westland Accountancy
- Accon avm neemt Van Noord Accountants & Belastingadviseurs over
- Veenhof accountant & belastingadviseur fuseert met Flynth
- BRG Accountants & Belastingadviseurs sluit aan bij DRV Accountants & Adviseurs
- Accountant- en adviesorganisatie CROP gaat samen met AAGORA Accountants & Adviseurs
- Alfa Accountants en Adviseurs neemt Equity Accountants & Adviseurs over
- Fusie Sibbing Adviesgroep en Tavernemeun Accountants
- ETL Nederland neemt accountantskantoor Halberg Accountants en Adviseurs uit Varsseveld over
- Alfa neemt De Raam Accountants en Adviseurs over
- MAG & Partners sluit zich aan bij Vermetten | accountants en adviseurs
- Westeneng sluit zich aan bij Vallei Accountants
- Vissers Konings fuseert met Schipper Groep
- EDO Registeraccountants en Belastingadviseurs sluit zich aan bij RSM Netherlands
- 216 Accountants neemt Ceifer Accountants over
- Vestiging Druten van WEA Deltaland Accountants en Adviseurs en VSVE Accountants samengegaan
- Bik Accountancy & Advies fuseert met Van der Plas en Van Deventer
- Pijnenborg Accountants gaat samen met Brouwers Accountants & Adviseurs
- Samenwerking Van der Voorn Accountancy en Belastingadvies en Bouwer & Officier Accountants
- Van Velzen accountants & adviseurs en Van der Zwet Accountants en Adviseurs fuseren
- Dinkelberg & Kuipers Accountants en Adviseurs en Clever Accountants gaan samen verder

Aantal fusies, overnames en samenwerkingsverbanden van accountantskantoren (in de media aangekondigd)

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
17	22	35	16	13	25	19	14	17	18	14	21

4

CONTROLEMARKT (SEMI-)PUBLIEKE SECTOR

WONINGCORPORATIES: BDO MARKTLEIDER

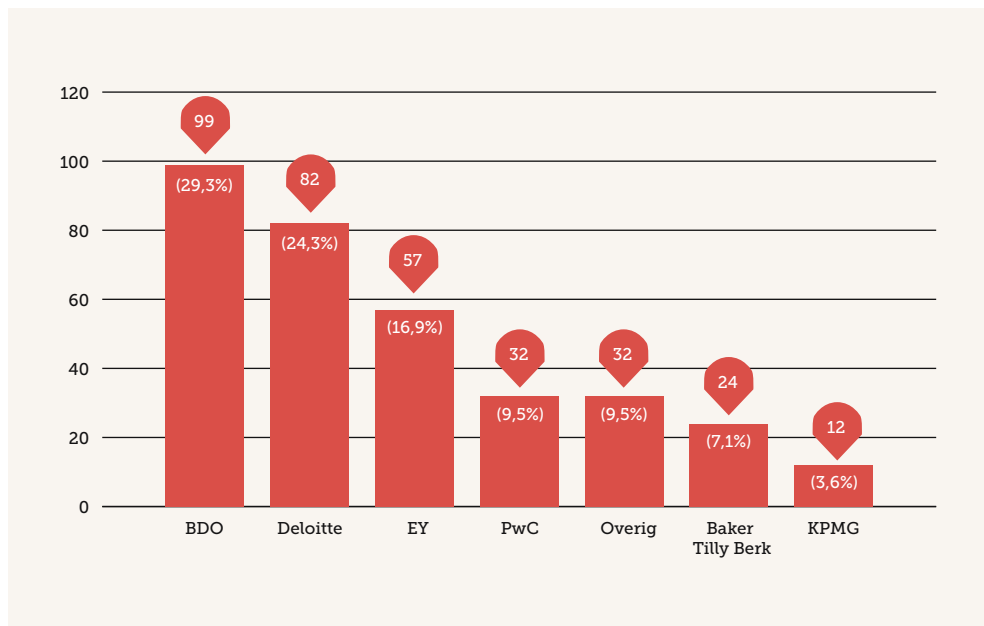
BDO controleerde in 2016 de meeste woningcorporaties, net als een jaar eerder. Toen nam BDO de positie van Deloitte over, dat jarenlang de meeste corporaties onder zijn hoede had. In 2016 werd BDO ook marktleider op basis van het aantal verhuureenheden, eveneens ten koste van Deloitte.

Dat blijkt uit het jaarlijkse onderzoek van de Autoriteit woningcorporaties (Aw) naar de marktaandeelen van de accountantsorganisaties. Uit de analyse over 2016 blijkt dat het aantal corporaties per tekenend accountant in de top van de lijst is gedaald ten opzichte van voorgaande jaren. Daardoor is er volgens de autoriteit “een wat betere verdeling over de tekenend accountants ontstaan”.

Arjan Verwoert RA van BDO heeft met een aantal van 24 de meeste corporaties op zijn naam staan. Gemeten naar het aantal verhuureenheden is zijn BDO-collega Roland van Hecke RA echter de 'nummer één'.

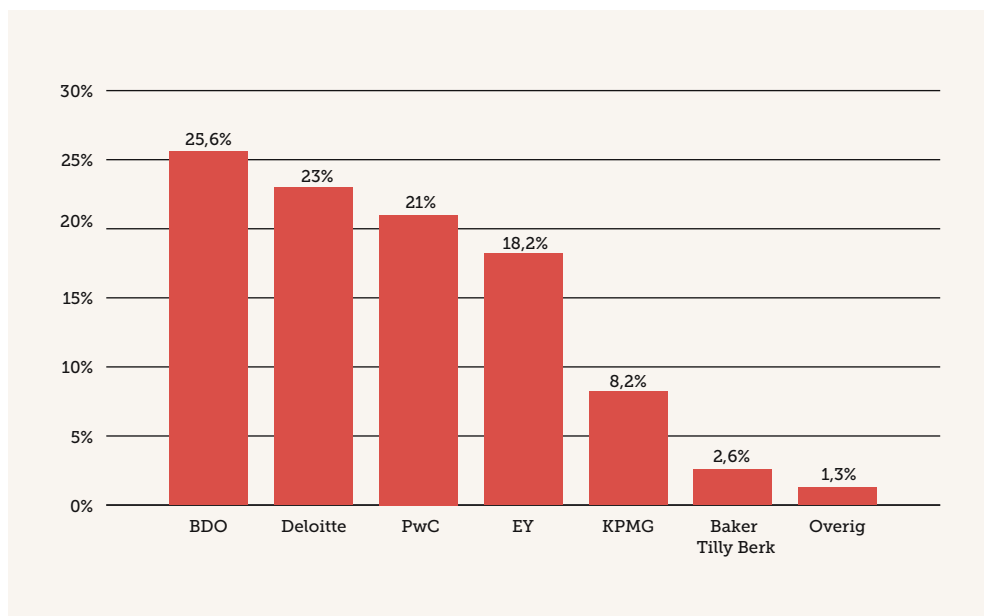

Aantallen corporaties per accountantsorganisatie (2016)

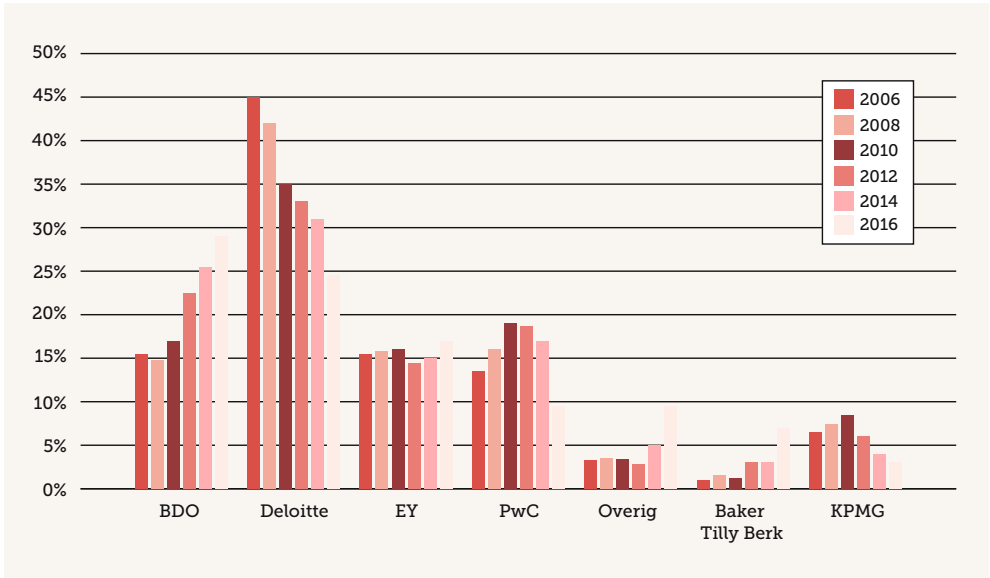

De 32 corporaties binnen de categorie 'Overig' worden bediend door negen kleinere kantoren. Daarvan is het aandeel van Versteegen Accountants het grootst. Zij bedienen vijftien van de 32 corporaties binnen deze groep.

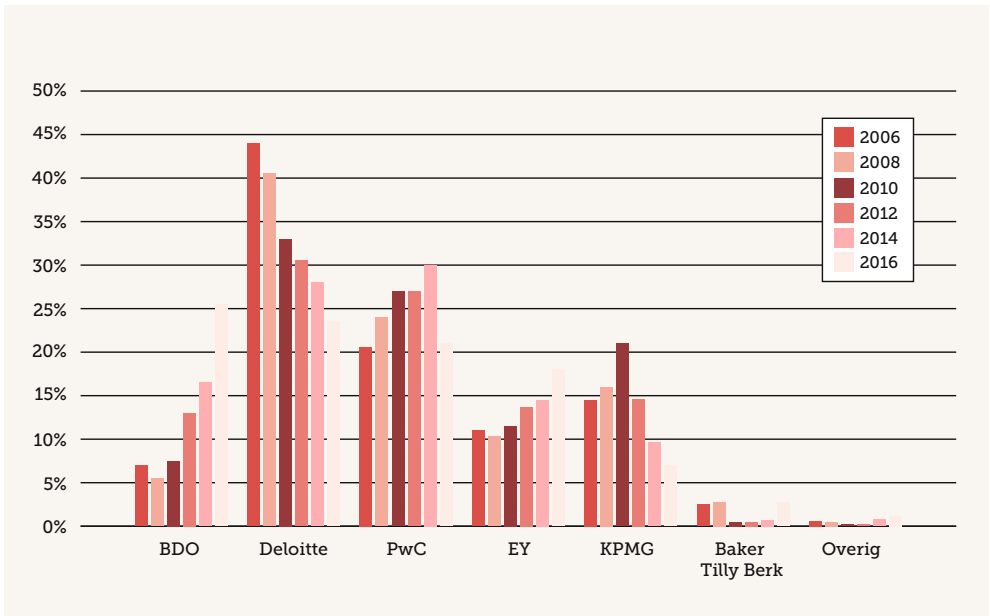
Aantallen verhuureenheden per accountantsorganisatie (2016)

Marktaandeel op basis van aantal corporaties, 2006-2016

Marktaandeel op basis van aantal verhuureenheden, 2006-2016

Bron: gegevens uit 'Marktaandelen accountantsorganisaties woningcorporatiesector; Verslagjaar 2016'; Autoriteit Woningcorporaties

GEMEENTEN: GROTE KANTOREN TREKKEN ZICH TERUG

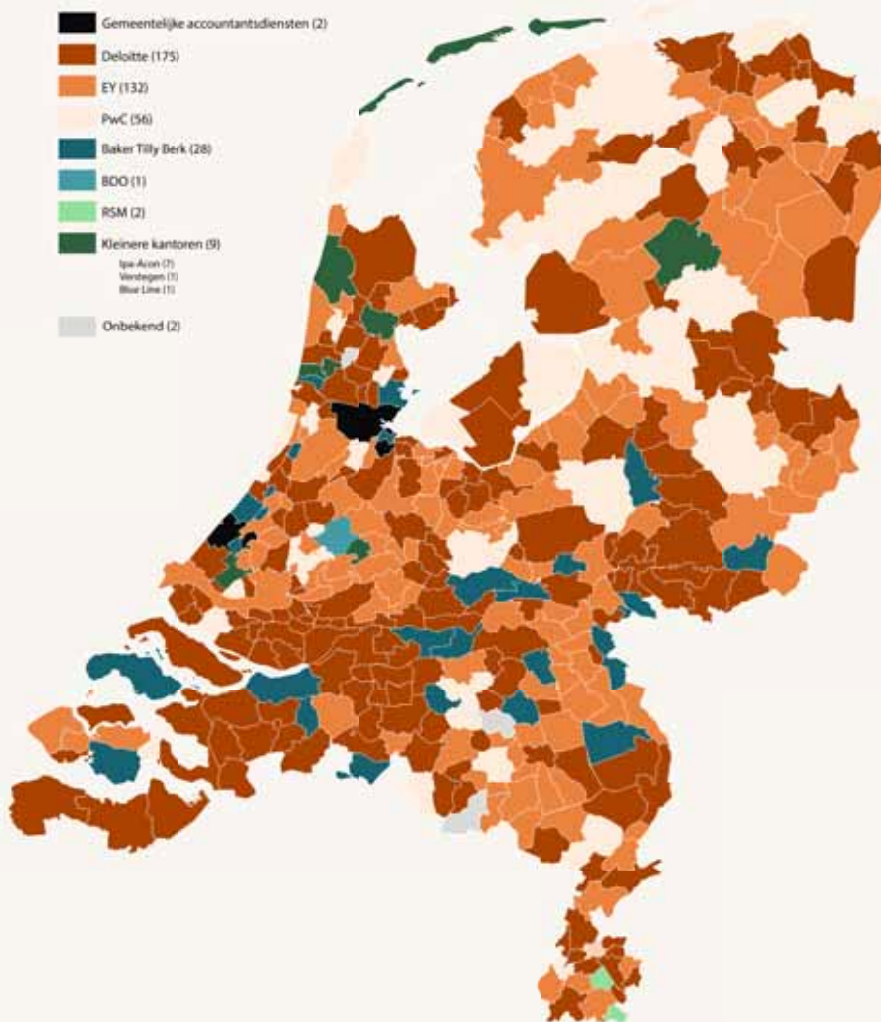
De drie grote accountantskantoren die actief zijn op de gemeentelijke controlemarkt (Deloitte, PwC en EY) trekken zich meer en meer terug. Toezicht op kwaliteit, kantoorroulaties, risico's en een krappe arbeidsmarkt maken dat kantoren keuzes moeten maken in hun klantenportefeuille. Kosten voor extra werk, als gevolg van de overheveling van zorgtaken en -gelden naar gemeenten en controle van de Wet normering topinkomens (Wnt), zorgden bovendien regelmatig voor onenigheid tussen gemeenten en hun accountants. Ook het tussentijds opzeggen van lopende contracten leidde in 2017 tot onrust en juridische schermutselingen.

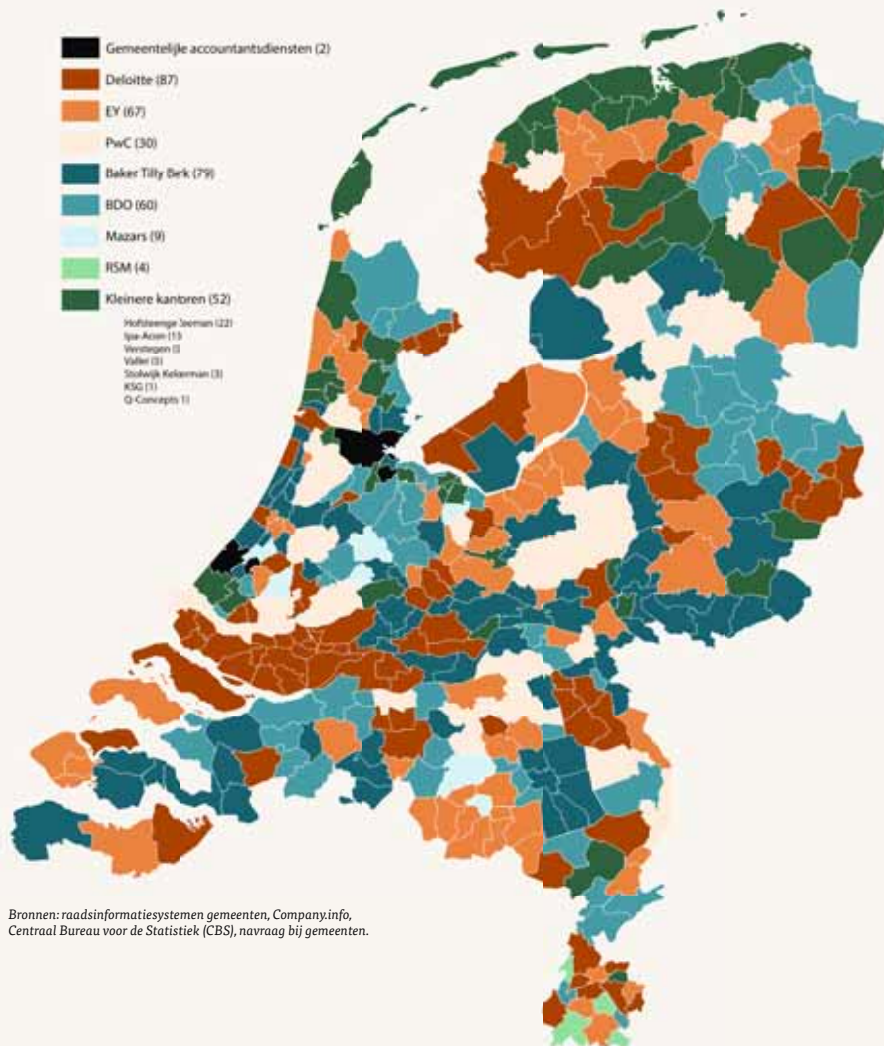
Een vergelijking van de gemeentemarkt in 2013 en 2016, gepubliceerd in Accountant 2017 Q3, toont een enorme verschuiving, zichtbaar gemaakt in de vorm van een kaart van Nederland. Daarop is per gemeente aangegeven welk accountantskantoor de controle verrichtte in 2013 en 2016. De middelgrote spelers Baker Tilly Berk en BDO hebben de afgelopen jaren een flink deel van de markt overgenomen. Inmiddels zijn die in aantal gecontroleerde gemeenten het derde en vierde accountantskantoor in de gemeentemarkt. Maar ook daar is het einde aan de capaciteit in zicht.

BECIJFERD: CONTROLEMARKT GEMEENTEN

Welke accountantskantoren controleerden de **gemeentelijke jaarrekeningen** over 2013?

En over **2016?**

Bronnen: raadsinformatiesystemen gemeenten, Company.info, Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), navraag bij gemeenten.

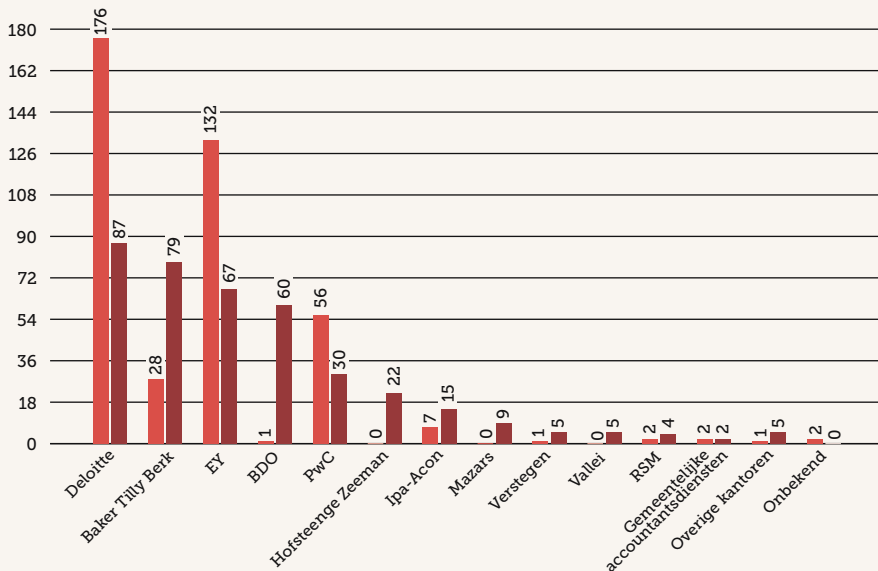
Een aantal kantoren heeft zich - ook al eerder - aangediend als toetreders, zoals de Hofsteenge Zeeman Groep, in 2012 opgericht door twee voormalige Deloitte-accountants. Dat kantoor controleerde voor 22 gemeenten de jaarrekening over 2016. Ook elders lijkt de markt het terugtrekken van de grote spelers meer en meer op te vangen. De Ipa-Acon Groep (ooit gestart als provinciale accountantsdienst van Noord-Holland) zag het aantal gecontroleerde gemeenten ruim verdubbelen, van zeven naar vijftien. Verstegen accountants en adviseurs groeide in drie jaar van één naar vijf gecontroleerde gemeenten.

Daarnaast storten nieuwe spelers zich op de gemeentemarkt. In 2016 startte Publiek Belang Accountants, met voormalige Deloitte- en EY-accountants. In januari 2017 kozen de vier Groningse gemeenten Bedum, de Marne, Winsum en Eemsmond, in navolging van Tiel, voor het tot dan toe regionaal opererende kantoor Vallei Accountants. In april 2017 bundelden ANG en Astrium hun werkzaamheden voor gemeenten, waterschappen en andere overheidsorganisaties in Astrium Overheidsaccountants. En in oktober 2017 is het nieuwe kantoor PSA (Publieke Sector Accountants) van start gegaan, opgericht door (opnieuw) voormalige Deloitte-accountants uit Rotterdam en Alkmaar.

Uit een enquête van gemeentekoepel VNG in mei 2017 bleek dat twintig procent van de gemeenten vreest de komende jaren moeilijk of helemaal geen accountant te kunnen vinden. Die vrees blijkt voor boekjaar 2016 achterhaald. De afname bij de grote drie is opgevangen in de markt en via nieuwe toetreders. Verwachting is dat dit ook voor 2017 het geval zal zijn.

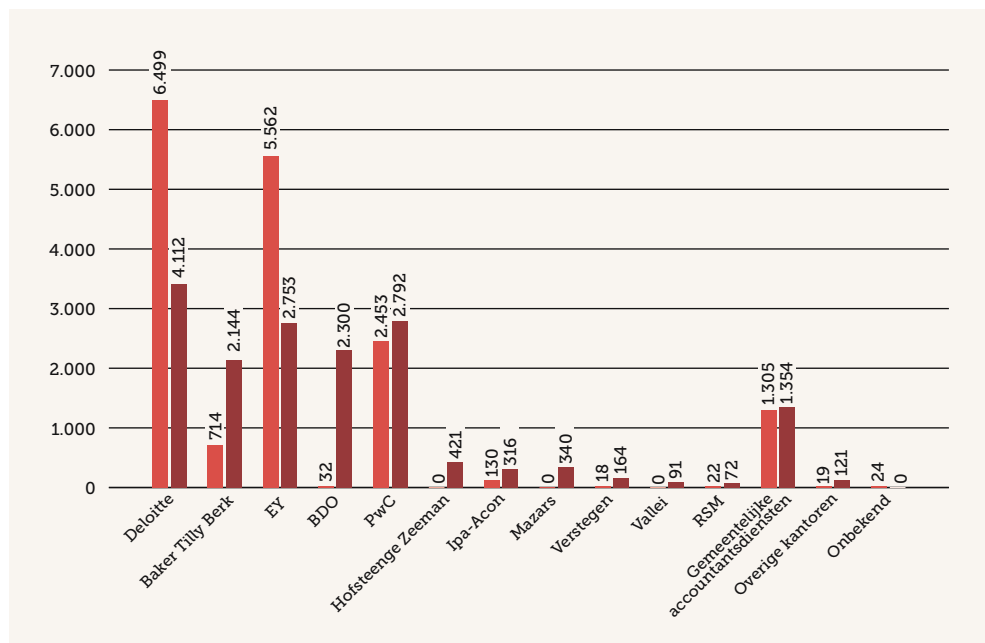
Controlemarkt gemeenten 2013 en 2016

Aantal gemeenten per accountantskantoor

Controlemarkt gemeenten 2013 en 2016

Aantal inwoners (x 1.000) per accountantskantoor

WIND IN DE RUG

Ook Eshuis Accountants en Adviseurs heeft de gemeentelijke controlemarkt betreden. De gemeenten Dinkelland, Oldenzaal en Tubbergen hebben het Enschedese kantoor geselecteerd om de jaarrekeningen over 2017 te controleren. Ook diverse gemeenschappelijke regelingen, waaronder de Stadsbank Oost-Nederland en het XL Businesspark, hebben Eshuis in de arm genomen. Het kantoor had nog nauwelijks klanten in het lokaal bestuur.

“Daarnaast doen wij bijzondere werkzaamheden voor andere Twentse gemeenten, zoals due diligence-onderzoeken en de controle van subsidieverantwoordingen”, aldus Elbert Dijkgraaf RA van Eshuis in februari 2018 tegenover Accountant.nl. De voormalige Deloitte-partner kwam in 2017 bij Eshuis om de publieke sector als klant te bedienen.

Volgens Dijkgraaf komt de belangstelling voor de publieke sector niet alleen voort uit de terugtrekkende beweging van de grote kantoren. “In het verleden was er nauwelijks brood te verdienen in de publieke sector. Je moest meedoen met Europese aanbestedingen waar de prijs voor zeventig procent meewoog bij het beoordelen van de offerte. Terwijl er voor controles bij de overheid veel kennis van zaken nodig is, die vooral bij de grote kantoren aanwezig was.”

De laatste jaren is er echter veel veranderd, waardoor het voor Eshuis aantrekkelijk is geworden om in te schrijven op aanbestedingen voor accountantscontroles bij overheden. “Er is in de publieke sector meer waardering gekomen voor de expertise van de controlerend accountant. Er wordt ook beter betaald. Het tarief weegt op dit moment tussen de twintig en dertig procent mee bij de beoordeling van een offerte.” Daarnaast denkt hij dat plaatselijke kantoren sowieso de wind in de rug hebben in de regio. “Lokale aanbieders hebben nu de gunfactor bij overheden, misschien omdat die zich een beetje in de steek gelaten voelen door grote partijen. Maar het kan ook zo zijn dat regionale gevoelens tegenwoordig sterker leven dan een paar jaar geleden.”

CONTROLEVERKLARINGEN

Ruim tachtig procent van de gemeenten heeft over 2016 een goedkeurende controleverklaring gekregen. Dat is een sterke verbetering ten opzichte van het jaar daarvoor. Toen kreeg slechts de helft van de gemeenten een goedkeurende verklaring.

86 procent van de gemeenten kreeg over 2016 een goedkeurend oordeel voor getrouwheid, tegen vijftig procent een jaar eerder. Ook het percentage goedkeurende oordelen voor rechtmatigheid steeg sterk: van 47 procent in 2015 naar 81 procent in 2016. Dat blijkt uit een rapport van EY in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken, dat minister Kajsa Ollongren in november 2017 naar de Tweede Kamer stuurde. De ‘forse sprong voorwaarts’ is te danken aan de gezamenlijke inspanningen van gemeenten, zorgaanbieders en accountants, zo schrijft de minister in een begeleidende brief.

Strekking controleverklaring	Getrouwheid		Rechtmatigheid	
	2015	2016	2015	2016
Goedkeurend	50%	86%	47%	81%
Beperking	43%	13%	45%	17%
Oordeelonthouding	7%	1%	7%	1%
Afkeurend	0%	1%	0,3%	1%

Bron: Kamerbrief verantwoording verslagjaar 2016, 17 november 2017

De administratieve chaos na de overheveling van zorgtaken van rijk naar gemeenten zorgde voor grote problemen bij het tijdig opstellen van de gemeentelijke jaarstukken en de controle door accountants. In 2016 lukte het de helft van de gemeenten niet de jaarrekening over 2015 op tijd rond te krijgen. In 2017 ging dat veel beter: 92 procent van de gemeenten heeft de jaarstukken over 2016 uiterlijk op 15 juli bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) aangeleverd. Wel ging dat bij veel gemeenten onder grote tijdsdruk en lukte het maar net om de termijnen te halen. Hier is volgens de minister nog ruimte voor verbetering in de planning "door alle schakels in de keten".

Volgens Robert Mul, hoofd Beroepsontwikkeling & Beleid bij de NBA, hebben accountants afgelopen jaar aan gemeenten "beter duidelijk gemaakt wat zij nodig hebben om een jaarrekening goed te keuren". In een toelichting aan het FD gaf Mul tegelijk aan nog niet tevreden te zijn: "In geen enkele sector krijgt één op de vijf instellingen, bedrijven of organisaties geen goedkeurende verklaring van de accountant. In dat opzicht is 80 procent een beroerd cijfer."

Vanwege de positieve trend zal het rijk geen volkomen nieuwe verbetermaatregelen introduceren, maar bestaande instrumenten toespitsen op gemeenten die nog geen goedkeurende verklaring hebben.

www.accountant.nl/gemeenten2016

ONDERWIJS: MARKTVERSCHUIVING PRIMAIR EN VOORTGEZET ONDERWIJS

De kwaliteit van accountantscontroles bij onderwijsinstellingen is toegenomen, stelt de Onderwijsinspectie in het rapport De Financiële Staat van het Onderwijs 2016.

De inspectie voerde in 2016 87 reviews uit op controles bij onderwijsinstellingen over boekjaar 2015, verdeeld over zeventien accountantskantoren en 44 accountants. Het aantal niet-toereikende controles daalde van zeven over boekjaar 2014 tot drie over boekjaar 2015.

Het percentage niet-toereikende controles kwam in 2014 hoger uit als gevolg van gebreken in de controle op de naleving van de Wet normering topinkomens (WNT). Een effectievere aanpak van de WNT-problematiek door de accountantskantoren en wijzigingen in het controleprotocol WNT 2015 hebben volgens de inspectie gezorgd voor de daling van het aantal niet-toereikende controles. Over boekjaar 2015 was er één controle niet toereikend als gevolg van de WNT.

Niet-toereikende accountantscontroles

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Niet-toereikend (excl. WNT)	6,4%	10,2%	7,1%	6,2%	4,3%	3,6%	2,3%
Niet-toereikend (incl. WNT)	6,4%	10,2%	7,1%	6,2%	4,3%	8,4%	3,4%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2017

De inspectie constateert dat de kwaliteit van de accountantscontrole beter is als sturing en kwaliteitscontrole centraal worden uitgevoerd. De kwaliteit is ook beter als het accountantskantoor veel onderwijsinstellingen controleert, omdat het dan meer ervaring heeft met de specifieke vereisten uit het accountantsprotocol. Het aantal geconstateerde afwijkingen in de reviews is dan minder.

In de afgelopen vijf jaar zijn de accountantskosten die instellingen moeten maken voor de verplichte controles niet gestegen. In het primair onderwijs daalde die kosten zelfs substantieel.

MARKTONTWIKKELINGEN

De inspectie noemt het opvallend dat de controles de laatste jaren steeds meer door kleinere accountantskantoren worden uitgevoerd. Net als bij gemeenten voltrekt zich in de onderwijssector een verschuiving in de accountantsmarkt.

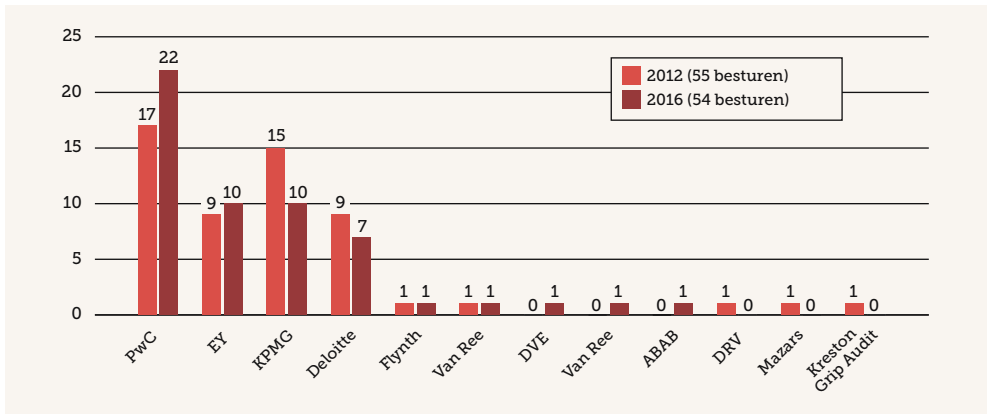
In het wetenschappelijk en hoger beroepsonderwijs wordt het gros van de instellingen nog steeds gecontroleerd door een van de big four-kantoren, wat gezien de grootte van die instellingen ook niet verbaast. Maar bij het primair en voortgezet onderwijs laat de controlemarkt over 2016 een totaal ander beeld zien dan vier jaar eerder.

In het primair onderwijs zijn de marktaandeelen van EY, Deloitte en PwC, in 2012 nog de grootste spelers, enorm gedaald. Zo controleerde EY in 2012 nog 258 instellingen, maar waren dat er in 2016 nog maar 67. Marktleider is nu Van Ree. In 2012 bediende dat kantoor honderd instellingen, in 2016 waren dat er maar liefst 281. Andere groeiers zijn onder andere Govers, Ten Kate Huizinga, DRV, DVE Onderwijs Audit, Horlings en M&P Audit. Flynth is na Van Ree de grootste in het primair onderwijs, maar controleerde in 2016 wel aanzienlijk minder instellingen (143) dan in 2012 (206).

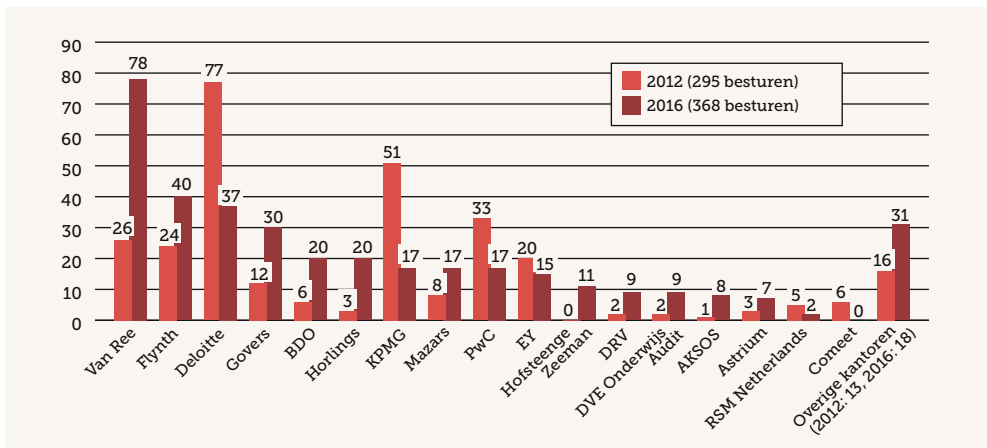
Ook in het voortgezet onderwijs is Van Ree met 78 besturen nu marktleider. Net als bij het primair onderwijs liepen ook in dit segment de marktaandeelen van de big four-kantoren flink terug. Flynth is ook hier in aantal besturen gemeten (40) het tweede kantoor. Groeiers zijn onder andere Govers, BDO, Horlings, Mazars en Hofsteenge Zeeman.

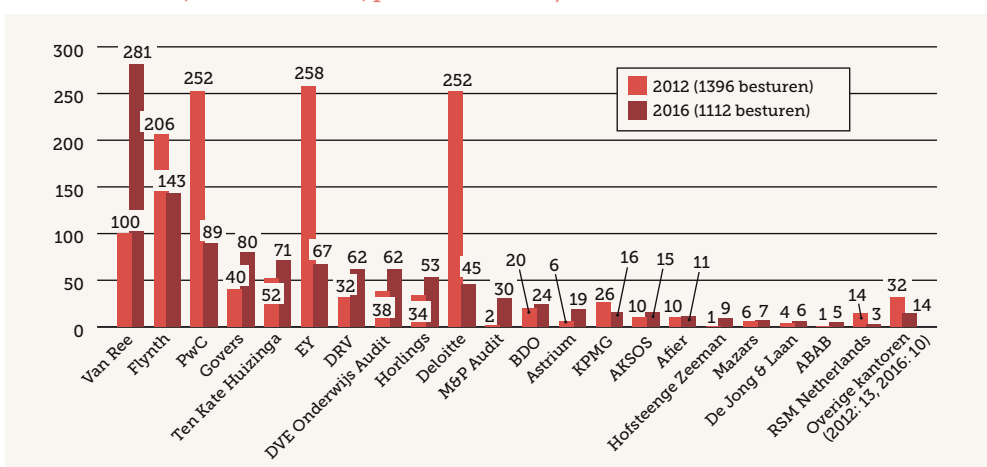
Marktaandeel (aantal besturen) WO en HBO, 2012 en 2016

Marktaandeel (aantal besturen) voortgezet onderwijs, 2012 en 2016

Marktaandeel (aantal besturen) primair onderwijs, 2012 en 2016

JEZELF SNELLER ONTWIKKELEN!

- + Combineer theorie- en praktijk-opleiding in je persoonlijke leertraject
- + Bouw je eigen opleiding op maat
- + Zet binnenkort een + achter je naam
- + Zowel in Amsterdam, Rotterdam, Breda als Roermond

Bekijk nu onze opleiding op
www.avansplus.nl/accountancy

**MET EEN PLUS
ACHTER JE NAAM
BEREIK JE MEER**

avans⁺
improving professionals

Welke trends spelen er bij jouw klant?

Ontdek, anticipeer en
laat klanten de juiste
koers bepalen!

www.mks.academy

MANAGEMENT

KOMPASGROEP
Resultaat door inzicht

Management Kompasgroep B.V.
Noorderhof 8, 5804 BV Venray

T 0478-583150
E info@mkgweb.nl
I www.mkgweb.nl

5

AFM-VERGUNNINGEN

Het aantal accountantskantoren met een vergunning van de AFM voor het mogen verrichten van wettelijke controles is gedaald tot onder de driehonderd. De teller van het aantal vergunninghoudende accountantsorganisaties, zoals te vinden op de website van de Autoriteit Financiële Markten (AFM), staat inmiddels op 298: negen grote accountantsorganisaties met oob-vergunning en 289 middelgrote en kleinere niet-oob-vergunninghouders.

Het AFM-register bevat de gegevens van accountantsorganisaties die op grond van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) wettelijke controles mogen verrichten. Het aantal vergunninghouders liep na de invoering van het AFM-toezicht en het uitgeven van de bijbehorende vergunningen al terug van 475 in 2010 naar 413 in 2014, vooral omdat een aantal kantoren in de praktijk geen wettelijke controles deden. De toezichthouder sprak in een trendrapport uit september 2015 de verwachting uit dat het aantal vergunninghoudende kantoren verder zou dalen.

De AFM heeft de bevoegdheid een vergunning in te trekken als een organisatie de voorafgaande drie jaren geen wettelijke controle heeft uitgevoerd. En kantoren kunnen zelf besluiten hun vergunning in te leveren, bijvoorbeeld op basis van de uitkomst van kwaliteitstoetsing, wegens samenwerking met een andere partij of het zelf afstoten van wettelijke controles.

per 31 december, 2017 en 2018 per januari	2010	2011	2012	2013	2014	2017	2018
Accountantsorganisaties	475	474	456	440	413	338	298
Waarvan oob-vergunninghouders	15	15	13	12	11	10	9

ONS Accountants uit Huissen is zo'n kantoor dat de vergunning inleverde. Om aan de steeds strengere eisen te kunnen voldoen is schaalgrootte noodzakelijk, vertelde Johan Peters RA van ONS in februari 2018 aan *het Financieele Dagblad*. "Bij ons kwam tien procent van de omzet uit accountantscontrole en dat is bij een middelgroot kantoor met zestig mensen maar een handvol." ONS stapte echter niet uit de controle, maar richtte in 2015 samen met Kab en Westerveld en Vossers de coöperatieve accountantsorganisatie Confirm op, dat zich uitsluitend richt op audit en assurance.

6

ARBEIDSMARKT

De vraag naar universitair opgeleide financieel professionals nam in 2017 met maar liefst vijftig procent toe ten opzichte van een jaar eerder, zo blijkt uit een analyse van de NBA, gebaseerd op cijfers van vacaturedata van Jobdigger. De vraag naar hbo-opgeleide financieel professionals steeg beduidend minder snel (27 procent).

Volgens de NBA is de explosieve stijging naar universitair opgeleide financieel professionals toe te schrijven aan toenemende complexiteit, bijvoorbeeld in de aandachtsgebieden compliance en toezicht, en de snelle technologische ontwikkelingen. Complexere financiële vraagstukken zoals nieuwe businessmodellen en financieringsconstructies, toenemende regulering en toezicht én voortschrijdende technologie zoals data-analytics, dashboards en *robotic process automation* stellen andere en hogere eisen aan de financiële functie. Ze vragen om meer diepgaande kennis en inzicht, waar (post)academici zich makkelijker voor kwalificeren.

De top 5 van functies voor academisch opgeleide financieel professionals, waar in 2017 de meeste vacatures werden geteld:

1. Business controller
2. Financial controller
3. Controller
4. Riskmanager
5. Compliance manager

VRAAG NAAR ACCOUNTANTS

De vraag naar accountants (RA/AA) blijft onveranderd hoog en steeg in 2017 aanzienlijk ten opzichte van 2016: +31 procent. De vraag naar assistent-accountants groeide in 2017 met 26 procent. De vraag naar assistent-accountants is nog steeds verreweg het grootst.

De vraag naar ervaren accountants laat met 48 procent in 2017 de grootste stijging zien. Hiervoor werden bijvoorbeeld in december 2017 meer dan 450 vacatures gepubliceerd.

7

BELONING VROUWELIJKE AIB'ERS

Tussen vrouwelijke en mannelijke accountants in business - werkzaam in financiële functies zoals controller, financieel manager of cfo - bestaan grote verschillen in beloning. Ook zijn vrouwen ondervertegenwoordigd in leidinggevende functies.

Dat blijkt uit een nadere analyse van het Accountancy Beloningsonderzoek 2017. Het gemiddelde salaris van de vrouwelijke aib'ers lag met 97.800 euro in 2017 liefst 24,5 procent lager dan dat van hun mannelijke collega's, die gemiddeld 129.500 euro verdienden.

Het verschil in beloning komt vooral omdat een veel groter percentage mannen dan vrouwen (51 procent versus 20 procent) een leidinggevende functie met bijbehorend salaris heeft. Een mogelijke factor daarbij is dat 48 procent van de vrouwen fulltime werkt, tegenover 88 procent bij de mannen. Andere factoren die bijdragen aan dit verschil in beloning zijn een lagere gemiddelde leeftijd (42 versus 45 jaar) en een hoger aandeel vrouwelijke AA's (26 procent versus 15 procent). Bij gelijke arbeidsomstandigheden (functie leidinggevend of niet, fulltime/parttime en leeftijd) zijn de verschillen minder zichtbaar.

Vrouwen zijn ook minder optimistisch over de ontwikkeling van hun salaris in de toekomst. Gemiddeld verwachten zij er de komende vijf jaar negen procent salaris bij te krijgen. Mannen verwachten een salarisstijging van vijftien procent.

Hannie Bovens, bestuurslid van de Ledengroep accountants in business van de NBA, vindt het belangrijk dat het aantal vrouwelijke accountants in het bedrijfsleven toeneemt en dat vrouwen ook doorgroeien naar hogere functies. "De vraag naar hoog opgeleide accountants groeit nog steeds: om te kunnen voldoen aan die vraag is het belangrijk dat ook het aantal vrouwen toeneemt."

Volgens haar is het belangrijk voor vrouwen om zich uit te spreken over hun ambities en de carrière die ze willen. "Vrouwen doen dit minder snel. Ook worden, naast vakinhoudelijke vaardigheden, competenties als verbinding kunnen maken, communicatievaardigheden, inlevingsvermogen en stakeholder management steeds belangrijker. Eigenschappen waarmee vrouwen het verschil kunnen maken."

Het Accountancy Beloningsonderzoek 2017 en eerdere edities van het onderzoek zijn beschikbaar op www.accountant.nl/beloningsonderzoeken.

8

RAAD VOOR TOEZICHT

67 procent van de getoetste kleinere en middelgrote accountantskantoren met een wettelijke controlevergunning voldeed in 2016 aan de gestelde eisen. Voor de getoetste accountantskantoren werkzaam in de samenstellpraktijk (zonder Wta-vergunning) was dit 75 procent, aldus de Raad voor Toezicht van de NBA in het verslag van de werkzaamheden over 2016.

Vergeleken met voorgaande jaren is er sprake van lichte vooruitgang. Zo voldeed in 2015 slechts 36 procent van de door de raad getoetste kantoren met een wettelijke (niet-oob-)vergunning aan de norm. Bij kantoren aangesloten bij de SRA was dat 65 procent in 2015. Van de kantoren in de samenstellpraktijk behaalde in 2015 69 procent een voldoende.

In het verslagjaar zijn door het NBA-bestuur - op advies van de Raad voor Toezicht - vijf klachten ingediend bij de Accountantskamer. De tuchtrechter heeft in alle vijf gevallen de klacht gegrond verklaard en een maatregel opgelegd.

De Raad voor Toezicht is in 2013 gestart met de toetsingen en het groeiend bewustzijn bij kantoren lijkt nu zijn vruchten af te werpen. Grote inspanning van de sector blijft echter nodig om de stijgende lijn door te zetten, aldus de raad.

In het verslag over 2016 rapporteerde de Raad voor Toezicht voor het eerst over de gezamenlijke toetsingsresultaten van NBA en SRA, van zowel vergunninghouders als niet-vergunninghouders. Doel is een meer sectorbreed inzicht te geven in de kwaliteit van mkb-accountantskantoren.

De SRA startte al in 2009 met het toetsen van kantoren met een wettelijke controlevergunning. De toetsingsresultaten van de SRA vertonen over het algemeen dan ook een gunstiger beeld. Verder zijn de mkb-kantoren in 2016 gestart met de implementatie van de maatregelen van het verbeterplan *In het publiek belang*.

Uitkomsten toetsingen Wta-vergunninghouders 2016 (Raad voor Toezicht en SRA)

	Aantal	%
Reguliere toetsingen	78	
Voldoet	51	65%
Voldoet op belangrijke onderdelen nog niet	27	35%
Voldoet niet	0	0%
Hertoetsingen	14	
Voldoet	11	79%
Voldoet niet	3	21%
Totaal	92	
Voldoet	62	67%
Voldoet op belangrijke onderdelen nog niet	27	29%
Voldoet niet	3	3%

Uitkomsten kantoren zonder vergunning 2016 (Raad voor Toezicht en SRA)

	Aantal	%
Reguliere toetsingen	227	
Voldoet	170	75%
Voldoet op belangrijke onderdelen nog niet	55	24%
Voldoet niet	2	1%
Hertoetsingen	30	
Voldoet	24	80%
Voldoet niet	6	20%
Totaal	257	
Voldoet	194	75%
Voldoet op belangrijke onderdelen nog niet	55	21%
Voldoet niet	8	3%

9

TOP 30 ACCOUNTANTSKANTOREN INTERNATIONAAL

Het International Accounting Bulletin (IAB) stelt jaarlijks lijsten op met de grootste accountantsnetwerken en samenwerkingsverbanden van onafhankelijke accountantskantoren. De totale omzet van de 52 netwerken en samenwerkingsverbanden uit het onderzoek bedroeg in 2017 203,2 miljard euro. Gezamenlijk bieden ze werk aan ruim 1,6 miljoen mensen.

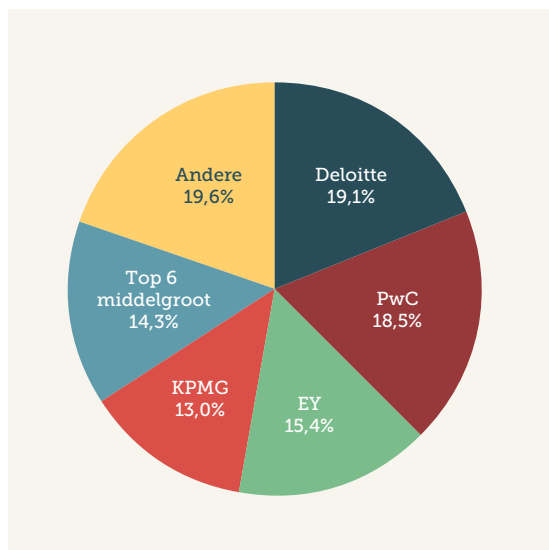
BIG FOUR

Deloitte is net als vorig jaar het grootste accountantskantoor, met een recordomzet van 38,8 miljard dollar. De groei was deels organisch en deels te danken aan strategische allianties en overnames, vooral op het gebied van nieuwe technologie.

Ook de andere big four-kantoren investeren volop in zaken als cybersecurity, kunstmatige intelligentie en blockchain. Zo liet KPMG bij de presentatie van de jaarcijfers over 2017 weten dat het afgelopen jaar ruim één miljard dollar investeerde in een meerjarenprogramma gericht op nieuwe technologie, innovatie en het ontwikkelen van nieuwe diensten. *"This represents our most exciting, data-driven investment in the network and is transforming our technology capability and our operating model"*, aldus Bill Thomas, voorzitter van KPMG International.

EY is naar eigen zeggen nu een van de grootste spelers op het gebied van *robotic process automation* en heeft

Marktaandelen big four, top 6-middelgroot en overige kantoren internationaal

momenteel meer dan elfhonderd robots in gebruik. Het kantoor lanceerde in 2017 een aantal innovatieve *proofs of concepts*. Zo onderzoekt EY onder andere de mogelijkheid om de inzet van drones bij het controleren van voorraden uit te breiden. *“There is only one way to respond to this level of digital disruption - and that is to embrace it”*, zo verwoordde Carmine Di Sibio, EY global managing partner Client Service, de strategie van het kantoor in het jaarbericht.

Top 30 accountantsnetwerken en internationale samenwerkingsverbanden van accountantskantoren

		Omzet (2016-2017) (\$ mln)	Groei	% Audit & assurance	Medewerkers	Groei
1	Deloitte	38.800	5%	24%	263.924	8%
2	PwC	37.680	5%	42%	236.235	6%
3	EY	31.404	6%	37%	247.570	7%
4	KPMG	26.400	4%	39%	197.263	4%
5	BDO	8.133	7%	44%	73.854	9%
6	Praxity	5.200	10%	40%	47.609	14%
7	RSM	5.096	5%	41%	43.060	4%
8	Grant Thornton	5.005	4%	41%	49.601	6%
9	Crowe Horwath	3.814	3%	44%	36.540	3%
10	Nexia International	3.620	13%	43%	30.757	9%
11	Baker Tilly International	3.400	5%	36%	33.600	10%
12	LEA Global	3.234	5%	31%	24.034	13%
13	Moore Stephens International	2.909	6%	38%	30.168	8%
14	GGI	2.662	7%	7%	20.041	8%
15	PrimeGlobal	2.506	18%	55%	23.045	11%
16	Allinial Global	2.505	42%	30%	18.895	48%
17	HLB International	2.369	14%	39%	24.923	12%
18	Kreston International	2.262	7%	35%	25.527	10%
19	Mazars	1.680	11%	45%	20.385	20%
20	BKR International	1.400	3%	39%	13.633	2%
21	PKF International	1.298	25%	46%	18.513	28%
22	DFK International	1.183	-3%	29%	12.170	2%
23	AGN International	1.145	-8%	43%	13.384	13%
24	Morison KSi*	1.089	nvt	33%	12.430	nvt
25	MSI Global Alliance	668	9%	29%	7.803	5%
26	IAPA	626	-29%	33%	7.727	-22%
27	UHY International	540	5%	43%	8.145	4%
28	CPA Associates International	533	1%	45%	6.122	-7%
29	Integra International	530	3%	40%	3.750	-11%
30	SFAI	524	8%	33%	9.921	30%

* Fusie van Morison International en KS International.

Bron: International Accounting Bulletin, februari 2018, bewerking Accountant

10

EUROPESE AUDITMARKT

De Europese Unie telt ruim 250 duizend externe accountants, ruim 32 duizend accountantsorganisaties en 1.742 oob-accountantsorganisaties. De totale omzet van oob-accountantsorganisaties in de 25 EU-lidstaten waarvan gegevens beschikbaar zijn bedraagt zo'n 31 miljard euro.

Dat zijn enkele cijfers uit een in september 2017 gepubliceerd rapport van de Europese Commissie. Het rapport brengt de markt voor wettelijke controles van organisaties van openbaar belang (oob's) in beeld. Dit naar aanleiding van de inwerkingtreding van de oob-verordening, als onderdeel van de hervorming van de Europese auditmarkt.

De gegevens uit het rapport zijn afkomstig van de nationale toezichhouders op accountants en de European Competition Network (ECN), een samenwerkingsverband van de Europese Commissie en de nationale mededingingsautoriteiten. De cijfers hebben voornamelijk betrekking op het jaar 2015. Het rapport beschrijft de situatie voor inwerkingtreding van de nieuwe regelgeving en moet daarmee als uitgangspunt dienen om toekomstige ontwikkelingen in kaart te brengen.

Het aantal externe accountants zal in werkelijkheid overigens flink lager liggen, vanwege dubbeltellingen voor Ierland en omdat het aantal voor Italië *"includes a large number of accountants who historically were registered as auditors as well"*.

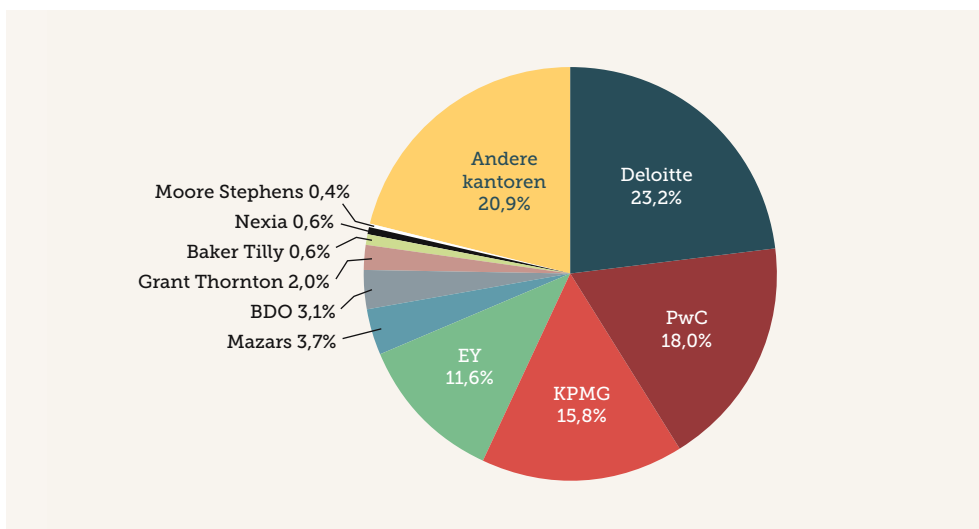
Aantal externe accountants, accountantsorganisaties en oob's (2015)

	Aantal externe accountants	Aantal accountants-organisaties	Aantal accountants-organisaties dat oob's controleert	Aantal oob's
België	1.052	529	19	268
Bulgarije	704	93	51	782
Cyprus	924	524	15	147
Denemarken	3.591	1.568	9	354
Duitsland	17.342	2.992	73	677
Estland	353	152	16	196
Finland	1.543	80	15	578
Frankrijk	13.494	6.019	565	2.470
Griekenland	1.068	46	32	324

	Aantal externe accountants	Aantal accountants-organisaties	Aantal accountants-organisaties dat oob's controleert	Aantal oob's
Hongarije	4.965	1.807	68	245
Ierland	9.997	5.272	11	1.005
Italië	153.947	463	26	1.578
Kroatië	976	228	75	794
Letland	169	136	15	64
Litouwen	370	171	13	156
Luxemburg	277	66	15	379
Malta	1.276	66	10	168
Nederland	1.791	365	7	ca. 800
Oostenrijk	105	397	17	341
Polen	7.086	1.612	97	1.992
Portugal	1.378	229	58	1.189
Roemenië	4.632	969	124	NB
Slovenië	188	54	17	88
Slowakije	791	233	80	572
Spanje	4.177	1.395	199	7.393
Tsjechië	1.291	363	50	433
Verenigd Koninkrijk	13.084	6.331	50	1.741
Zweden	3.476	146	15	551
Totaal	250.047	32.306	1.742	ca. 25.000

Bron: Europese Commissie

Marktaandeel aantal oob-controles

Bron: Europese commissie

MARKTCONCENTRATIE

De big four-kantoren hebben in de EU een gemiddeld marktaandeel van bijna zeventig procent in het aantal oob-controles (gebaseerd op de gegevens van 28 landen). Gemeten naar omzet bedraagt het marktaandeel zo'n tachtig procent (gebaseerd op de gegevens van 21 landen).

Volgens de in het rapport gehanteerde definitie hebben de big four een oligopolie in elf EU-landen als het gaat om het aantal oob-controles. Gemeten naar omzet is er in vijftien landen sprake van een oligopolie. In zes landen is het marktaandeel in omzet groter dan negentig procent.

De tien grootste kantoren hebben in omzet in zestien EU-lidstaten gezamenlijk meer dan negentig procent van de markt in handen. In vier landen bedraagt het marktaandeel van deze kantoren minder dan tachtig procent. Toch is er volgens de Europese Commissie nog onvoldoende bewijs om conclusies te trekken over de mate van concurrentie in de auditmarkt.

KWALITEIT

In het rapport wordt daarnaast gekeken naar de inspecties van nationale toezichthouders. Die constateren dat de drie belangrijkste mankementen betrekking hebben op gebreken in het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing bij kantoren, ontbrekende documentatie in controledossiers en gebrek aan geschikte controle-informatie.

Volgens de Europese Commissie is de informatie uit de onderzoeken van de toezichthouders van groot belang om de effectiviteit van de nieuwe regelgeving te bevorderen. Wel dringt de commissie aan op harmonisatie van toezichtmethodes.

www.accountant.nl/eu2015

11

LEDENAANTALLEN NBA

Het totale aantal NBA-leden is in 2017 nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van het jaar daarvoor en kwam uit op 21.479. Als alleen gekeken wordt naar actieve leden, dan is sprake van een zeer bescheiden stijging van bijna 0,4 procent.

Opvallend is dat het aantal AA's vanaf 2013 elk jaar is gedaald, terwijl het aantal RA's vanaf 2009 onafgebroken is gestegen. Het percentage vrouwen steeg in 2017 slechts bescheiden met 0,1 procentpunt naar 21,2 procent. Het aandeel vrouwen in de leeftijdscategorie 20 tot en met 39 jaar ligt echter al op 33,4 procent. Het is dus een kwestie van tijd voordat ook de totale ledenpopulatie een wat evenwichtiger man-vrouwverdeling laat zien.

Inschrijvingen en doorhalingen register 2013-2017

	2017	2016	2015	2014	2013
Aantal leden per 31 december voorgaande jaar	21.487	21.333	21.290	21.374	21.290
Inschrijvingen	556	689	621	616	621
Doorhalingen	-564	-535	-578	-700	-537
Aantal leden per 31 december	21.479	21.487	21.333	21.290	21.374

Ledenaantallen naar ledengroepen 2013-2017

Per 31 december	2017	2016	2015	2014	2013
RA openbaar accountants	4.507	4.403	4.387	4.403	4.488
AA openbaar accountants	4.282	4.318	4.360	4.420	4.494
Totaal openbaar accountants	8.789	8.721	8.747	8.823	8.982
RA intern/overheidsaccountants	1.360	1.395	1.366	1.368	1.361
AA intern/overheidsaccountants	117	134	127	125	129
Totaal intern/overheidsaccountants	1.477	1.529	1.493	1.493	1.490
RA accountants in business	7.894	7.786	7.587	7.400	7.143
AA accountants in business	1.428	1.482	1.489	1.487	1.570
Totaal accountants in business	9.322	9.268	9.076	8.887	8.713
Totaal actieve leden	19.588	19.518	19.316	19.203	19.185
RA postactief	1.477	1.528	1.540	1.628	1.700
AA postactief	414	441	477	459	489
Totaal postactief	1.891	1.969	2.017	2.087	2.189
Totaal RA	15.238	15.112	14.880	14.799	14.692
Totaal AA	6.241	6.375	6.453	6.491	6.682
Totaal aantal leden	21.479	21.487	21.333	21.290	21.374
Man/vrouwverhouding					
M	78,8%	78,9%	80,5%	80,7%	81,0%
V	21,2%	21,1%	19,5%	19,3%	19,0%

12

ONRECHTMATIG TITELGEBRUIK

In 2017 ontving de NBA negentig signalen over vermoedelijk onrechtmatig titelgebruik, tien procent meer dan in 2016. Na kort onderzoek zijn er vijftig meldingen gedaan bij de Belastingdienst/Bureau Economische Handhaving (BEH).

De BEH besluit na meldingen en eventueel verdergaand onderzoek of sprake is van onrechtmatig titelgebruik. Met enige regelmaat vindt voorafgaand aan dit besluit nog overleg met de NBA plaats. Vervolgens besluit de BEH of een bestuurlijke boete of een last onder dwangsom wordt opgelegd.

In 2017 deed de BEH in 81 gevallen onderzoek naar personen en ondernemingen die mogelijk onrechtmatig gebruik maken van de accountantstitel. In tien gevallen werd een bestuurlijke maatregel opgelegd. Deze bestuurlijke maatregelen bestonden uit vier lasten onder dwangsom, vier boetes met een totaalbedrag van 7.600 euro en twee waarschuwingen.

Cijfers 2017

Aantal signalen binnengekomen bij de NBA		90
Gemeld bij de BEH		50
Onderzoeken gedaan door de BEH betreft ook vóór 2017 binnengekomen meldingen		81
	Gestaakt / geen overtreding	23
	Gestaakt zonder oplegging van bestuurlijke maatregel	38
	Bestuurlijke maatregel	10

13

KLACHTENCOMMISSIE NBA

De Klachtencommissie NBA behandelt klachten die betrekking hebben op de manier waarop de accountant zich tegenover de klager heeft gedragen. In tegenstelling tot het tuchtrecht, dat primair het belang van een goede beroepsuitoefening dient (publiek belang), staat in het klachtrecht primair de klager centraal (partijbelang). De procedure bij de Klachtencommissie is dan ook mede gericht op het nader tot elkaar brengen van partijen, waarbij de nadruk ligt op het bereiken van overeenstemming. Als partijen geen overeenstemming bereiken, beoordeelt de Klachtencommissie de klacht.

In 2017 heeft de Klachtencommissie meer klachten ontvangen dan in 2016: 73 in 2017, ten opzichte van vijftig in 2016. Ook in 2017 was de aard van de voorgelegde klachten divers. Onderwerpen die aan de orde kwamen zijn onder andere: fouten in werkzaamheden, invulling van de adviesrol, wijze van communiceren, belangenverstengeling, weigering om bescheiden af te geven en integriteit.

Niet alle klachten zijn inhoudelijk behandeld. Sommige klachten bleken meer geschikt voor behandeling door de Accountantskamer of de Raad voor Geschillen. In andere klachten heeft de Klachtencommissie nadere vragen aan de klager gesteld en daarop geen reactie ontvangen. Die klachten zijn als 'niet doorgezet' geregistreerd (10). Ook zijn er klachten niet in behandeling genomen omdat zij niet voldeden aan de vereisten uit de Verordening op de klachtbehandeling (24).

21 klachten zijn vervallen, omdat de partijen na het in behandeling nemen van de klacht onderling overeenstemming hebben bereikt (17), of omdat de klacht is ingetrokken (4). In 2017 heeft de Klachtencommissie over achttien klachten een beslissing genomen. In afwijking van voorgaande jaren zijn er meer klachten (deels) gegrond verklaard (12) dan ongegrond (6).

Als specifieke aandachtspunten voor accountants noemt de Klachtencommissie dit jaar het adequaat reageren op signalen van onvrede bij klanten en het monitoren van de werkzaamheden van ingeschakelde derden, zoals incassobureaus en advocaten.

Overzicht klachten

	2017	2016	2015	2014	2013
In behandeling per 1 januari	16	11	20	19	28
Gemeld bij Klachtencommissie	73	50	57	91	89
Niet voldaan aan vereisten verordening	24	16	15	37	41
Niet doorgezet	10	2	4	6	9
Naar Accountantskamer	3	3	2	7	5
Naar Raad voor Geschillen	1	1	-	-	-
Beslissing	18	11	22	16	28
Klacht vervallen	21	12	23	24	15
In behandeling per 31 december	12	16	11	20	19

Beslissingen

	2017	2016	2015	2014	2013
Ongegrond	6	6	13	9	19
Deels ongegrond / deels gegrond	6	3	5	3	5
Gegrond	6	2	4	4	4
Totaal	18	11	22	16	28

www.nba.nl/kc-jaaroverzicht-2017

JOOP VERKLEIJ, BELASTINGDIENST, ONDERDEEL DOUANE

“Als accountant wil ik iets toevoegen aan de BV Nederland”

Wat een RA doet bij de Belastingdienst en dan specifiek het onderdeel Douane? Joop Verkleij, accountant bij Douane Rotterdam haven, kan er precies het antwoord op geven. “Het werk hier is ronduit fascinerend.”

Maar toegegeven: Ook Verkleij wist, voordat hij er aantrad, niet precies wat accountants bij de Douane deden. “Onbekend maakt onbemind. Maar als ik het eerder had geweten, had ik ook eerder gesolliciteerd. Ik had namelijk niet verwacht dat het zo divers zou zijn.” De Douane Nederland controleert de invoer, uitvoer en doorvoer van goederen, heft en int de bij invoer verschuldigde belastingen en binnenlandse accijnzen. De dienst levert zo een bijdrage aan de werking van de Nederlandse en Europese markt én draagt bij aan de veiligheid en kwaliteit van de samenleving. “Die maatschappelijke functie van de Douane spreekt me aan. Wij zorgen er mede voor dat de BV Nederland blijft draaien. Dat de logistieke en informatiestromen betrouwbaar zijn. En dat de veiligheid van, en rondom die stromen is gewaarborgd.”

REDEN VOOR DE OVERSTAP

Dat noemt Verkleij een mooie taak. “Dat was ook de reden van mijn overstap. Ik zag in de openbare accountancy waar ik werkte, dat we steeds minder budgetten kregen

toebeideeld, terwijl er wel meer druk kwam te liggen op het leveren van kwaliteit. Dat was voor mij moeilijk met elkaar te verenigen. Ik doe niet graag concessies aan kwaliteit.”

Verkleij heeft altijd al een voorliefde voor cijfers gehad. Hij studeerde bedrijfseconomie, werkte bij Deloitte en diverse mkb-accountantskantoren. “Ik ben altijd een vaktechnet geweest in die kleinere kantoren. Een soort compliance officer. Het waren interessante trajecten. Bijvoorbeeld als we een kantoor AFM-proof maakten.”

In de zoektocht naar een nieuwe functie sprak Verkleij een oud-collega die nu bij een fruitsapimporteur werkte. “Hij had een accountant van de Douane op bezoek gehad. Hij wilde me in contact brengen, maar tegelijkertijd zag ik een advertentie waarin de Douane een RA vroeg voor de Rotterdamse haven. Dat leek me op mijn lijf geschreven. Ik besloot te solliciteren. De gesprekken daarna gingen zo snel dat we geen eens meer tijd hadden om het gesprek met de betreffende accountant aan te gaan. Wat me zo trok aan de vacature? Het maatschappelijke belang dienen in mijn eigen Rotterdam. Daarnaast is de haven met terminals, grote schepen en een enorme in- en uitvoer van goederen ronduit fascinerend.”

WERKEN AAN INFORMATIEKETENS

Verkleij noemt zijn werk beeldend het werken aan betrouwbare en veilige informatie- en logistieke ketens. “Zorgen dat die kloppen. Dat klinkt als ver van mijn bed, maar dat is het niet.” Integendeel. De Douane kent het concept van de Authorised Economic Operator (AEO), wat je kunt vergelijken met Horizontaal Toezicht. Ondernemingen die deelnemen aan het internationale handelsverkeer kunnen een AEO-vergunning aanvragen. “Wij controleren of bedrijven die deze AEO-vergunning

aanvragen dan wel reeds hebben, voldoen aan de voorwaarden die daar aan worden gesteld. Dat gaat onder andere over compliance (het voldoen aan wet- en regelgeving; hebben bedrijven bijvoorbeeld boetes opgelopen en hoe zijn ze hier mee omgegaan), over een deugdelijke financiële en logistieke administratie resulterend in een tijdige, juiste en volledige aangifte, over solvabiliteit, of bedrijven de praktische vakbekwaamheid bezitten om een AEO-vergunning te krijgen en te behouden, en het voldoen aan veiligheidseisen. Bij dat laatste willen we ook weten hoe een bedrijf bijvoorbeeld voorkomt dat onbevoegden bij terminals en bedrijfspanden komen.”

De Douane wil zo volgens Verkleij een veilige keten creëren. “We willen zo grip krijgen en houden op alles wat Europa binnenkomt. Door bij schakels in de keten in-, door- en uitvoer systeem- en gegevensgerichte onderzoeken uit te voeren. Hoe is het met de integriteit van de informatie- en goederenstroom gesteld? Daarbij is geen dag hetzelfde. Ik werk in een team met nog twee accountants. Daarnaast sluiten EDP-auditors regelmatig

MEER INFORMATIE?

Wil je meer informatie over wat accountants bij de Belastingdienst kunnen betekenen?

Zie werken.belastingdienst.nl/vakgebieden/accountancy. Daar vind je talloze voorbeelden, maar ook de vacatures die momenteel voor accountants ontstaan.

aan om de IT-systemen te doorgronden. Bij grotere klanten werken we samen. En we hebben regelmatig overleg met onze collega's bij handhaving op de Maasvlakte die onder meer containers scannen, kijken naar documenten – hoewel dat in verband met de automatisering van de processen steeds minder is geworden – en eventueel containers openmaken en fysiek de inhoud controleren. Tijdens die overleggen komen vragen aan bod. Waar zijn jullie mee bezig? Wat zijn de ontwikkelingen? Hun bevindingen wegen bij ons weer mee bij de beoordeling van een bedrijf of het voldoet aan wet- en regelgeving.”

KANSEN PAKKEN

Concreet bijdragen aan de BV Nederland door logistieke en informatiestromen te controleren. Dat is wat een accountant bij de Douane doet. Verkleij tot slot: “Maar dat is niet het enige. Je hebt tal van ontwikkelingsmogelijkheden. Je kunt snel op eigen benen staan en verantwoordelijkheid pakken. Er zijn mogelijkheden om opleidingen te volgen, maar je kunt ook doorgroeien naar andere disciplines binnen de Belastingdienst. Die mobiliteit wordt ook aangemoedigd. Kortom, als je kansen wilt pakken, kun je hier je hart ophalen.”

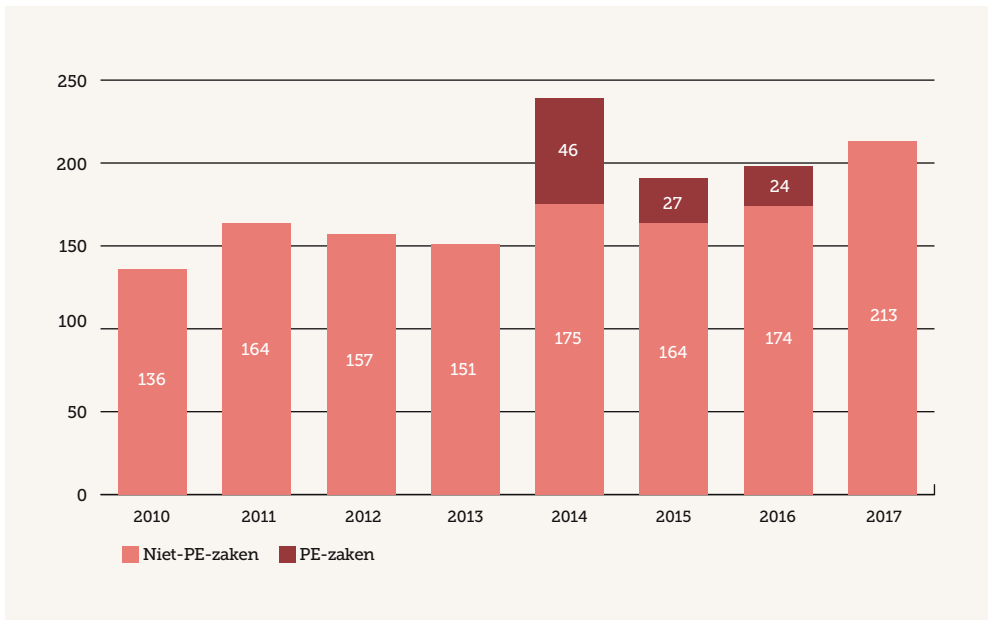
Nederland kan niet zonder
de Belastingdienst kan niet
zonder jou.

14

TUCHTRECHT

In 2017 zijn bij de Accountantskamer 213 klachten ingediend, een toename van bijna acht procent ten opzichte van een jaar eerder en van ruim 22 procent als de PE-gerelateerde zaken (permanente educatie) niet worden meegeteld. Het percentage gegrond verklaarde klachten daalde in 2016 en 2017 weer, na een stijging in de jaren vanaf 2012.

Aantal tuchtklachten 2010 - 2017

Overzicht klachtenafhandeling

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 *
Uitstroom (waarvan PE)	126	125	143	187	183 (22 PE)	230 (51 PE)	179 (24 PE)	175
Ongegrond/ niet-ontvankelijk/ ingetrokken na regeling	81 (64%)	78 (62%)	74 (52%)	99 (53%)	94 (51%)	98 (43%)	93 (52%)	100 (57%)
Gegrond	45 (36%)	47 (38%)	69 (48%)	88 (47%)	89 (49%)	132 (57%)	86 (48%)	75 (43%)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 *
Maatregelen	n=45	n=47	n=69	n=88	n=89	n=132	n=86	n=75
Geen maatregel	5 (11%)	7 (15%)	8 (12%)	14 (16%)	13 (15%)	11 (8%)	5 (6%)	10 (13%)
Waarschuwing	13 (29%)	15 (32%)	27 (39%)	20 (23%)	33 (37%)	29 (22%)	36 (42%)	23 (31%)
Waarschuwing en boete	-	-	-	-	-	18 (14%)	9 (10%)	-
Berisping	13 (29%)	9 (19%)	11 (16%)	24 (27%)	24 (27%)	29 (22%)	23 (27%)	19 (25%)
Berisping en boete	-	-	-	-	-	6 (4%)	2 (2%)	-
Boete (als enige maatregel)	-	-	2 (3%)	1 (1%)	-	1 (1%)	-	-
Tijdelijke doorhaling	8 (18%)	3 (6%)	10 (15%)	8 (9%)	8 (9%)	9 (7%)	3 (4%)	9 (12%)
Tijdelijke doorhaling en boete	-	-	-	-	-	1 (1%)	-	-
Voorlopige doorhaling	-	1 (2%)	1 (1%)	-	1 (1%)	1 (1%)	-	-
Doorhaling	6 (13%)	12 (26%)	10 (14%)	21 (24%)	10 (11%)	27 (20%)	8 (9%)	14 (19%)

* prognose

Bron: Accountantskamer

15

WWFT-MELDINGEN

In 2016 werden in totaal 417.067 ongebruikelijke transacties gemeld bij de Financial Intelligence Unit Nederland (FIU-Nederland). 53.333 transacties werden verdacht verklaard, met een totale waarde van 4,6 miljard euro. Accountants meldden meer ongebruikelijke transacties (1.260), maar er werden minder door accountants gemelde transacties verdacht verklaard (277).

In 2015 meldden accountants 1.042 ongebruikelijke transacties en werden er 445 verdacht verklaard. In 2014 waren die cijfers 1.402 respectievelijk 285. Hoewel het aantal gemelde ongebruikelijke transacties in een jaar niet één op één vergeleken kan worden met het aantal verdacht verklaarde transacties in datzelfde jaar, lijken de cijfers over de jaren 2013-2016 er wel op te wijzen dat het percentage verdacht verklaarde transacties nogal fluctueert.

Het aantal accountants dat een melding deed bleef de afgelopen drie jaar wel redelijk constant: 250 (2014), 227 (2015) respectievelijk 237 (2016). Dat het aantal meldingen van ongebruikelijke transacties en het aantal melders verschilt, komt vermoedelijk doordat één accountant of de compliance officer van een kantoor meerdere meldingen doet.

Ongebruikelijke transacties gemeld door sector vrijeberoepsgroepen, 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
Accountant	532	***1330	956	
Administratiekantoor	40	65	73	
Bedrijfseconomisch adviseur	17	7	13	
Subtotaal 'Accountants +' *	589	1.402	1.042	1.260
Advocaat**	13	17	10	12
Belastingadviseur	79	***255	118	138
Makelaar onroerend goed	36	49	81	140
Notaris	344	226	322	529
Trustkantoor	88	201	148	280
Totaal	1.149	2.150	1.721	2.359

* In het jaarverslag over 2016 van FIU-Nederland zijn de vrije beroepsgroepen accountants, administratiekantoren en bedrijfseconomisch adviseurs samengevoegd op de categorie 'accountants'.

** Inclusief onafhankelijk juridisch adviseurs.

*** Groot deel van meldingen heeft betrekking op inkeeders.

Verdacht verklaarde transacties gemeld door sector vrijeberoepsgroepen, 2013-2016*

	2013	2014	2015	2016
Accountant	235	279	392	
Administratiekantoor	16	4	53	
Bedrijfseconomisch adviseur	8	2	0	
Subtotaal 'Accountant +'	259	285	445	277
Advocaat	1	7	6	5
Belastingadviseur	5	28	23	20
Makelaar onroerend goed	17	8	6	16
Notaris	179	178	173	181
Trustkantoor	55	149	77	60
Totaal	516	655	730	559

* Verdachte transacties zijn opgevraagd op doormelddatum (datum dat ongebruikelijke transactie verdacht wordt verklaard). Verdachte transacties in een bepaald jaar kunnen daarom niet worden vergeleken met de ongebruikelijke transacties (opgevraagd op registratiedatum) in hetzelfde jaar.

Bron: FIU-Nederland

www.accountant.nl/fiu2016

Privacywet is voor accountantskantoren een zegen

De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) die per 25 mei a.s. ingaat, is geen straf voor accountantskantoren maar juist een zegen. Dat betogen Brigitte Buntinx en Harrie van den Bersselaar, eigenaren van RADAR software dat CRM-software aanbiedt, speciaal gericht op accountants.

“Het is goed dat er een wet komt die jou als persoon beschermt tegen organisaties die niet goed met jouw gegevens omgaan”, begint Van den Bersselaar het gesprek. “Dat is de ene kant van de zaak. De andere kant is dat elke organisatie weer even met de neus op de feiten wordt gedrukt. Ook wijzelf. Hoe gaan we om met onze klantgegevens? Worden deze op een uniforme, gestructureerde en juiste manier verwerkt, zodat ik er de controle over heb? Beheers ik de gegevens en de informatiestromen zodanig dat – als er een controle komt – ik kan uitleggen hoe en wanneer ik welke gegevens heb verwerkt, conform de AVG?” Accountantskantoren en daaraan aanpalende terreinen zoals belastingadviseurs verwerken in masse persoonsgegevens. Buntinx: “Zeker in het MKB is het een mix van zakelijke en privégegevens. Denk aan de IB-aangifte, bankrekeningnummers, BSN-nummers, enzovoorts. Vaak gaat die advisering ook nog juist over die specifieke persoonlijke situatie van de ondernemer, de klant van het accountants- en advieskantoor. Denk aan bedrijfsverdracht of hoe je moet omgaan met een nalatenschap. Een gevoeliger omgeving dan het accountants- en advieskantoor is nauwelijks denkbaar.”

BEGIN BIJ HET BEGIN

Vandaar ook dat het RADAR software onlangs een bijeenkomst voor accountants hield over de AVG. Van den Bersselaar: “Onze boodschap daar was: denk bij de AVG

niet alleen aan de verwerkingsovereenkomsten die je met je cliënten moet sluiten, maar begin nu bij het begin. En dat is: inventariseer hoe je waar en wanneer persoonsgegevens verwerkt, hoe je deze beveiligd en waar je gaten laat vallen. Dat is de allereerste stap. Daaruit vloeit dan wel met wie

OVER RADAR SOFTWARE

Brigitte Buntinx en Harrie van den Bersselaar studeerden allebei Econometrie en richtten daarna een ICT-opleidingsinstituut op. Dat bleek de opstap naar een volwaardig softwarebedrijf. Sinds 2000 specialiseert hun onderneming RADAR software zich in CRM-software specifiek voor de accountancybranche. Daarin niet alleen de mogelijkheid tot het verwerken van uren en facturen, maar ook voor relatiebeheer en sales, documentmanagement en workflows. De cloudsoftware van RADAR is gekoppeld met talloze pakketten binnen de accountancybranche. Zie voor meer informatie: www.radarsoftware.nl

je waarom verwerkingsovereenkomsten moet sluiten.” Buntinx aansluitend: “CRM-software, en zeker software in de cloud, helpt je om gegevens vanuit één plaats te verwerken. Je hebt één versie van de waarheid, in de cloud. En die cloud is ook nog eens zeer goed beveiligd. Dat in plaats van vele documenten op minstens zoveel plekken, van Outlook tot aan spreadsheets en notities, door de hele organisatie heen.” Het accountantskantoor dat de overstap naar dergelijke CRM-software maakt, ziet de kwaliteit van zijn dossiers toenemen. Van den Bersselaar: “Want alle contacten met je klant, of het nu per e-mail, telefoon of ander medium is, zijn centraal gebundeld. Je kunt dus klanten van elkaar overnemen en je hebt altijd een trail waarin je kunt zien wanneer iemand van jouw organisatie contact met een cliënt heeft gehad. Dat vergroot niet alleen de klantvriendelijkheid – je hebt de gegevens van de klant namelijk altijd paraat – maar ook de kwaliteit van de dienstverlening. Je weet namelijk door de uniforme workflow precies waar in een bepaald proces de klant zich bevindt.”

BEWUSTWORDING

Bewustwording van hoe je met persoonsgegevens omgaat, is ook een belangrijke pijler van de AVG. Buntinx: “Het is soms zo eenvoudig: even dat printje maken van een cv voordat je sollicitatiegesprekken ingaat. Maar waar komt dat printje uiteindelijk terecht? Het is goed om ook bij dat soort zaken stil te staan.”

RADAR software ontwikkelde aanvullend op haar CRM-software een speciale AVG-module. “Daarin kun je precies zien wie toegang heeft tot welke gegevens, compleet met inloggegevens en autorisatieniveaus. Wie komt functioneel bij welke onderdelen van de CRM-software? We hebben het recht van vergetelheid, het recht op inzage en privacy by design ingebouwd.”

CONTINUÏTEIT, KLANTGERICHTHEID EN KWALITEIT

CRM levert continuïteit, klantgerichtheid en kwaliteit op. In die zin is de AVG een zegen voor het accountantskantoor. Van den Bersselaar: “De AVG wil de grond waar de verwerking van gegevens op is gebaseerd, zien. De wet wil zien dat je de gegevens beveiligd en volgens structuren verwerkt. En wil zien wie er uiteindelijk verantwoordelijk is voor de gegevens in de organisatie.” De boetes die op overtreding van de AVG staan, zijn niet mals. Maar liefst 4 procent van de omzet van de ‘ultieme moeder’ wereldwijd. Buntinx: “Het bedrag kan enorm in de papieren lopen, maar wij kiezen liever deze negatieve insteek niet. Integendeel zelfs. Grijp nu deze wetgeving aan om je informatieverwerking binnen je accountantskantoor op orde te krijgen. Het is in feite een mooie kans om dat juist nu te doen.”

COLOFON

Trends in Accountancy is een uitgave van Accountant, het magazine van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

NBA

Antonio Vivaldistraat 2-8
Postbus 7984, 1008 AD Amsterdam
Telefoon: 020 301 03 01
E-mail: nba@nba.nl
Internet: www.nba.nl

Redactie

Accountant/Accountant.nl
Telefoon: 020 301 03 68
E-mail: redactie@accountant.nl
Internet: www.accountant.nl

Tekst

Erwin Breij
Geert Dekker
Björn Remmerswaal
Marc Schweppe

Beeld

Shutterstock / iStock

Vormgeving

Verheul Content en Creatie
Alphen aan den Rijn, www.vrhl.nl

Advertenties

Elma Media BV
Postbus 18
1720 AA Broek op Langendijk
Contact: Rob Stavenuiter,
telefoon 0226 331 638,
e-mail r.stavenuiter@elma.nl

Drukkerij

Senefelder Misset Doetinchem

© 2018 NBA

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door boekdruk, foto-offset, fotokopie, microfilm of welke andere methode dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. Op alle aanbiedingen, offertes en overeenkomsten van NBA zijn van toepassing de voorwaarden welke zijn gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Accountant bevat informatie en wenken, die met de meeste zorgvuldigheid zijn samengesteld. NBA en de bij deze uitgave betrokken redactie en medewerkers aanvaarden geen aansprakelijkheid voor mogelijke gevolgen die zouden kunnen voortvloeien uit het gebruik van de in deze uitgave opgenomen informatie en wenken.

ADVERTEERDERSINDEX

Mercedes, pagina 2 en 3

Minox Software, pagina 4

NBA Opleidingen, pagina 6 en 16

NBA, HRA 2018, pagina 8

Asperion Hosting BV, pagina 22

Rousch Breda BV, pagina 26

Avans+, pagina 42

Management Kompasgroep BV, pagina 42

Belastingdienst, pagina 58 en 59

Radar Software, pagina 64 en 65

Visonplanner BV, pagina 67

E-WISE Nederland BV, pagina 68

wij zoeken een

Solution Manager

CRM / Client Success

Wij zijn Visionplanner. Een online platform voor accountants- en administratiekantoren én hun klanten. Visionplanner wordt gebruikt door bijna 2.500 kantoren voor ruim 100.000 administraties. Met ons platform kunnen ze het hele proces verzorgen van tussentijdse cijfers, jaarrekeningen en deponeringen bij KvK en banken. Inclusief de benodigde dossier oplossingen.

En we gaan verder

Nu gaan we ons platform uitbreiden met CRM en Client Succes Management. Hiermee kunnen kantoren hun cliënten optimaal managen en hun eigen organisatie rendabeler maken. Hiervoor zoeken we een **Solution Manager** die voor deze productlijn verantwoordelijk is. Die de markt kent, contacten legt, onze oplossingen valideert. Kortom, die Visionplanner succesvol maakt!

visionplanner.com/vacatures

Vragen? Stuur een mailtje naar sollicitatie@visionplanner.com, dan bellen wij je terug wanneer het jou uitkomt. Ook 's avonds.

visionplanner

wij maken accountancy **relevanter.**

De finish is in zicht

Onbeperkt online nascholen

Eind **2018** is de **deadline** voor herregistratie. Wij bieden u een vakinhoudelijk en breed cursusaanbod ontwikkeld met de beste docenten.

www.pe-academy.nl/gratis_cursus